

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Slovní zásoba z oblasti volejbalu v čínštině

Volleyball-Related Vocabulary in Chinese

OLOMOUC 2020, Bc. Linda Horáčková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Kučera, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Slovní zásoba z oblasti sportu v čínštině se zaměřením na volejbal vypracovala samostatně a uvedla veškeré prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Bc. Linda Horáčková

Anotace

Tato práce si klade za cíl vytvořit slovník pojmů spojených s volejbalem a také s tímto sportem obeznámit začátečníky a laiky. Slovník by měl obsahovat zhruba 200 pojmů, které budou rozděleny do několika kategorií, od obecných pojmů, přes pomůcky, herní terminologii, všechny účastníky, kteří se na hře jakýmkoliv způsobem podílí, až po přehled nejčastějších zranění, která jsou bohužel součástí každého sportu. Materiály pro tuto práci jsou sbírány nejen z odborné literatury a video-záznamů utkání, ale také přímo od čínských hráčů a trenérů. Teoretická část práce se zabývá porovnáním České republiky a Čínské lidové republiky, samozřejmě v oblasti volejbalu, tzn. historie, celkové mezinárodní úspěchy, systém soutěží apod. V analytické části jsou poté rozebírány jednotlivé pojmy ze slovníku a vysvětlován jejich význam.

Klíčová slova: volejbal, historie volejbalu, volejbal v Číně, volejbal v Česku, rozhodčí, posty, terminologie hry, útok, obrana, zápas, soutěž

Počet stran: **77**

Počet znaků: **111 346**

Počet obrázků: **11**

Počet titulů použité literatury: **11**

Počet webových zdrojů: **20**

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace pro dokončení této práce. Dále také svému vedoucímu práce, rodině a přátelům, za jejich podporu, bez níž bych tuto práci nedokončila.

Obsah

Úvod.....	8
Teoretická část.....	11
Slovník	11
Tvorba slovníku	13
Výklad.....	14
Dvojjazyčný výkladový terminologický slovník	15
Šestkový volejbal	17
Historie a vývoj volejbalu.....	18
Přehled a systém soutěží	21
Volejbalové úspěchy.....	23
Metodologie	25
Analytická část.....	27
Základní pojmy	27
Účastníci	30
Herní terminologie.....	34
Rozhodčí a jeho pokyny	48
Zranění a ochranné pomůcky.....	59
Vybavení.....	63
Závěr	66
Resumé.....	69
Bibliografie	70
Literatura	70
Zdroje obrázků	70
Rozhovory	71
Webové zdroje	71
Příloha.....	73

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Typologie slovníků.....	11
Obrázek 2 – Popis hřiště	28
Obrázek 3 – Zóny	29
Obrázek 4 – Umístění útoku	39
Obrázek 5 – Odbití vrchem.....	40
Obrázek 6 – Odbití spodem	41
Obrázek 7 – Kaple	42
Obrázek 8 – Postavení	44
Obrázek 9 – Tečovaný míč	53
Obrázek 10 – Výměna polí	55
Obrázek 11 – Střídání	56

Ediční poznámka

Čínské znaky jsou uvedeny ve zjednodušené formě jiǎntǐzì 简体字. Pro jejich přepis do latinky je použit pīnyīn, od ostatního textu je odlišen fontem Courier New.

Úvod

Téměř odjakživa je sport velmi populární, ať už je provozován pouze rekreačně nebo na profesionální úrovni. Jsou tu však i lidé, kteří sportovat nemohou, ale přesto se účastní sportovních soutěží alespoň jako diváci nebo fanoušci.

V dnešní době existují desítky různých sportů, každému z nich se věnuje nespočet sportovců a sleduje ho nespočet fanoušků. Jedním z nejpobulárnějších sportů na světě je volejbal. Jedná se o sport, který mohou hrát muži, ženy, děti i senioři. Rozděluje se na několik typů, jako například klasický šestkový volejbal, plážový volejbal nebo tzv. debly. Jelikož se v různých soutěžích potkávají hráči různých národností, a také proto, že se ty nejprestižnější soutěže konají v různých zemích, chtěla bych v této práci přiblížit všem zájemcům o tento sport jeho slovní zásobu v čínském jazyce.

Toto téma jsem zvolila, protože jsem sama hráčkou volejbalu již řadu let, toto téma mě velmi zajímá a myslím si, že by mohlo zajímat i ostatní volejbalisty, kteří mají tu možnost potkat se s čínskými týmy nebo pouze sledují čínské zápasy v televizi nebo na internetu. V Číně je volejbal populárním sportem na vysoké úrovni, proto si myslím, že vytvoření čínsko-českého volejbalového slovníku by mohlo zaujmout nejen hráče, ale i trenéry nebo například diváky.

Zkoumaná slovní zásoba bude obsahovat základní pojmy týkající se například hracího prostoru a dalších základních pojmů spojených s volejbalem. Dále bude obsahovat výčet všech osob, které se na hře podílí (a to od realizačního týmu, až po volejbalové posty), obsáhlou herní terminologii, pokyny rozhodčího, volejbalová zranění a s tím spojené ochranné pomůcky a závěrem vybavení, které sportovci při této aktivitě používají. V práci se zaměřím výhradně na šestkový volejbal, tudíž veškerá slovní zásoba bude výhradně z tohoto prostředí.

Tato práce je rozdělena do dvou základních částí, jimiž jsou část teoretická a část analytická. V teoretické části se budu zabývat teorií o slovnících, to znamená, že se zaměřím na pojem slovník obecně. Uvedu základní informace o tvorbě slovníku a poté se již budu věnovat přímo dvojjazyčnému překladovému terminologickému slovníku, jež

bude také výstupem této práce. Po této teorii přejdu k tématu slovníku, tedy volejbalu a zaměřím se na jeho historii, která sahá až do konce 19. století, kdy byly datovány první zmínky o tomto sportu. Následně rozeberu vývoj volejbalu, a to jak v Česku, tak také v Číně. Po rozebrání vývoje až po dnešní podobu volejbalu se zaměřím na systém, jakým je volejbal v každé z těchto dvou zemí hrán a jak moc je ve státě rozšířený. Jelikož je v těchto zemích volejbal velmi oblíbeným sportem, mají obě svá reprezentační družstva, a to v mužské i ženské kategorii, která je zastupují na mezinárodních soutěžích. Vypracovala bych tedy krátké srovnání úspěchů českého a čínského volejbalu na mezinárodních turnajích, pro vytvoření představy, na jaké úrovni se volejbal v těchto zemích pohybuje.

Analytická část bude obsahovat samotný rozbor slovní zásoby jednotlivých, výše zmíněných oblastí. Popřípadě rozdílů mezi čínským a českým volejbalem, pokud se tedy při výzkumu nějaké objeví. Tato část bude strukturována tak, že daný pojem bude česky popsán a vysvětlen, bude mu přidělen příslušný čínský ekvivalent a v případě potřeby bude vysvětleno, proč se v čínštině používá právě onen morfém, tedy jestli se jedná o nějakou symboliku, převzetí slova například z angličtiny apod.

Pro co nejpřesnější zpracování této práce jsem se během půlročního studijního pobytu v Čínské lidové republice připojila k univerzitnímu volejbalovému týmu, jehož členové mi ochotně poskytovali informace o slovní zásobě, kterou při hře používají. Trenér mužského univerzitního týmu mi také poskytl faktické informace o volejbale v Číně, které v práci využiji v teoretické části. Většina informací tedy bude pocházet z primárních zdrojů, jimiž je univerzitní volejbalový tým Tianjinské¹ univerzity. Během zahraničního pobytu jsem také získala dvě čínské publikace zaměřené speciálně na volejbal, ve kterých je obsaženo velké množství informací, a na které se v této práci budu také odkazovat. V poslední řadě se zaměřím také na internetové zdroje, a to například na krátká volejbalová naučná videa, ve kterých jsou pojmy často vysvětlovány. K těmto zdrojům se budu uchýlovat zejména pro kontrolu, že se dané výrazy mezi volejbalisty stále používají, a že se nejedná například o archaický výraz.

---

¹ Tianjin – město v ČLR

Ze získaných poznatků o slovní zásobě v oblasti volejbalu si kladu za cíl vytvořit česko-čínský výkladový slovník. Výsledný slovník bude obsahovat daný pojem ve znacích, pinyinu, české transkripci čínského jazyka a výklad pojmu v českém jazyce. Smyslem toho slovníku může obohatit zájemce o tento sport o nové informace a zároveň pomoci sportovcům, trenérům, možná i divákům při případné komunikaci se soupeři, rozhodčími apod. Sportovci pohybující se na vysoké profesionální úrovni často přicházejí do styku s hráči a týmy jiných zemí a často s nimi, ať už při hře nebo mimo ni, komunikují. Toto se může týkat i českých hráčů, kteří jsou oslovováni a dostávají pracovní nabídky v zahraničních týmech. Právě pro tento typ hráčů by mohl být tento slovník užitečný a mohl by být nápomocen například i při začlenění se do nového týmu.

Teoretická část

Slovník

Slovník je obecně známý pojem, který má ovšem mnoho různých definic. Na slovník se dá pohlížet jako na databázi, tedy soubor určitých komponent (definice, etymologie, výslovnost).² Také může být na slovník nahlíženo jako na lexikon, což je v podstatě kniha obsahující informace o určitém výběru slov. Nebo také slovník, tedy jazykový atlas, kde jsou zdroji informací rozsáhlé výpisky lexikálního materiálu uložené do lexikálního archivu. Jeho základní jednotkou je heslo, tedy položka s informací různého druhu (podle typu slovníku). Slovníková hesla jsou ve slovnících uspořádána, nejběžnější princip uspořádání bývá abecední.³ V dnešní době se při sběru lexikálního materiálu používají počítače. Používají se také při elektronizaci slovníků papírových nebo tvorbě slovníků elektronických, či webových.⁴ Jak už bylo řečeno, existuje několik typů slovníků rozdělených podle různých aspektů, viz Obrázek 1 – Typologie slovníků.⁵

ASPEKT	SLOVNÍK
Obsah (obecně)	Encyklopedický
	Jazykový
Čas (jazykově)	Diachronní
	Synchronní
Jazyk (synchronně)	Vícejazyčný
	Jednojazyčný
Cíl (jednojazyčný)	Normativní
	Deskriptivní
Uspořádání (deskriptivní)	Nealfabetické
	Alfabetické
Oblast (alfabetické)	Dílčí
	Celonárodní
Východisko	Onomaziologický
	Sémaziologický
Médium uložení	Knižní
	Elektronický

Obrázek 1 – Typologie slovníků

² (Atkins, a další, 2008, str. 22)

³ (Čermák, 2011, str. 222)

⁴ (Čermák, 2011, str. 192)

⁵ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

Tradiční oblast věnující se slovníkům se nazývá lexikografie a patří k nejstarším odvětvím lingvistiky. Jedná se o praktickou oblast slovníkářství, ale také o teorii lexikografického popisu, kde je kladen důraz na způsoby zachycení sémantických a paradigmatických aspektů lexémů. Hlavními oblastmi, kterými se lexikografie zabývá, jsou makrostruktura a mikrostruktura slovníku.⁶

Makrostruktura se zabývá plánem celého slovníku, tedy typem hesel, jejich uspořádáním, způsobem propojení hesel odkazy atd.⁷ Tvoří ji celkové uspořádání heslových slov, které může být abecední, pojmové nebo kombinované. Heslové slovo je lexém charakterizovaný určitým pravopisem a výslovností. Ve slovníku se tvar těchto slov uvádí v nominativu singuláru (u substantiv) a v infinitivu (u sloves), ovšem u specifických tvarů se toto pravidlo může lišit. Děje se to například u pomnožných substantiv (např. kalhoty) nebo neosobních sloves (např. pršet).⁸

Mikrostruktura se věnuje spíše vnitřní stavbě hesel, tzn. popisu lexému formálně, sémanticky a funkčně.⁹ V této struktuře se tedy prolínají roviny fonologická, grafická, gramatická, pragmatická, stylistická i textová.¹⁰ Lexém je formálně samostatná jednotka abstraktního charakteru, která se může vyskytovat jako jednotka jednoslovná, ale také víceslovná (kolokace). Důležité je také to, že lexém nese význam a také funkci. Je možné ho kombinovat s jinými lexémy, ovšem musí být spolu kompatibilní (slučitelné), kupříkladu můžeme spojit sloveso *číst* + *noviny*, ovšem nelze toto sloveso použít v kombinaci se substantivem *stěna*. Již zmiňované kolokace jsou smysluplné lexikální kombinace, které mohou být ustálené i neustálené.¹¹ Příkladem ustálené kolokace může být například *pitná voda*, naopak neustálenou kolokací v tomto případě může být *voda nažloutlá*.

Dalším pojmem, který je se slovníkem také úzce spjatý, je metajazyk. Tedy jazyk používaný k popisu přirozeného jazyka, jinak řečeno nástroj k mluvení o jiném jazyce.¹²

---

⁶ (Čermák, 2011)

⁷ (Ibid, 2011)

⁸ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

⁹ (Čermák, 2011)

¹⁰ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

¹¹ (Čermák, 2011)

¹² (Ibid, 2011)

Do metajazyka patří všechny složky od gramatických údajů (zkratky označující koncovky, gramatický rod, dokonavost atd.), až po definici pojmu. Jsou sem zahrnuty také pravopisné údaje, jako například varianty grafické podoby slova, a údaje výslovnostní, ty bývají uváděny v hranatých závorkách. Každý slovník musí být nějak uspořádán, a to nejčastěji abecedně. Tuto strukturu ovšem může narušit tzv. hnízdování, což je sdružování souvisejících lexémů (ne podle abecedy, ale podle vzájemných vztahů).¹³ Pokud se jedná o slovník čínského jazyka, používají se jiné principy uspořádání, než je tomu například u slovníků českých. Čínské slovníky mohou být organizované například sémanticky (tedy podle významu), graficky (podle radikálů) nebo například foneticky (podle výslovnosti).¹⁴

Tvorba slovníku

Při tvorbě jakéhokoliv slovníku autor, nebo v tomto případě lexikograf, musí dodržet určitý postup a dodržet určité zásady.

Předpokladem pro napsání kvalitního slovníku je ujasnění jeho cílů, a především jeho typu. Po určení typu a cíle tvorby slovníku následuje stanovení informací, které budou slovníkové vstupy obsahovat. Nejčastěji to bývají gramatické informace, charakteristické kolokace, výklad významu/definice, speciální informace a v některých případech cizojazyčný ekvivalent. Gramatickými informacemi jsou nejčastěji informace o slovním druhu. Další gramatické jevy se zaznamenávají pouze v případě, že se jedná o jev výjimečný a neobvyklý. Definice je potom nejdůležitější informace, která je uživateli poskytnuta.¹⁵

Slovník je určený různé škále uživatelů, patří mezi ně lingvisté, nelingvisté, mluvčí téhož jazyka nebo cizinci. Měl by tedy být univerzální příručkou, ve které si každý uživatel bude moci najít to, co potřebuje. Autor slovníku také musí uživatele se strukturou slovníku dobře seznámit, aby se uživatel ve slovníku co nejlépe orientoval a v co nejkratší možné době našel potřebné informace. Autor by tedy měl vytvořit legendu všech zkratk,

---

¹³ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

¹⁴ (Wikipedia, 2020)

¹⁵ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

kteře jsou ve slovníku použity a také krátce popsat zásady zpracování.¹⁶ V prvotní fázi si ale musí také uvědomit, co od uživatelů očekává. Jednoduše řečeno, co budou uživatelé se slovníkem dělat a na co ho budou používat.¹⁷

Při tvorbě slovníku je důležité zaměřit se na souvislosti mezi jednotlivými slovy a dbát na pojmenování, která už v daném jazyce existují, a která jsou vžitá a typická.¹⁸ To tedy znamená, že by měl lexikální materiál odpovídat časové, prostorové, sociální i stylistické situaci. Zjednodušeně, měla by být eliminována slova zastaralá, která jsou v současnosti nahrazována novými termíny a postupy. Záleží také na rozsahu makrostruktury a mikrostruktury, tedy na tom, jak hluboce se jim bude autor slovníku při tvorbě věnovat.¹⁹

Výklad

Tento termín je definován tak, že objasňuje neznámé nebo převádí neznámé na známější. Výklad termínu je tedy identifikací jeho významu. Existují celkem dva základní typy výkladu, prvním z nich je Genus proximum, což je širší a obecný pojem vyjadřován slovy jako případ, způsob, forma, soubor, jev, fakt, vztah, doba apod. Druhým typem je základní pojem oborový, což je obecný pojem vyjádřen oborovým pojmem z dané oblasti.²⁰

Požadavky kladené na výklad pojmu jsou přesnost, možnost aplikace a jednoduchost. Tyto požadavky jsou spojeny také se souměrností, což se týká slovních druhů. Existuje několik dalších typů výkladu, jako například výklad výčtem částí (kalhoty = druh oblečení jako čepice, tričko, ponožky) nebo výklad kontextový (příklady užití slova v různých situacích).²¹

---

¹⁶ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

¹⁷ (Atkins, a další, 2008)

¹⁸ (Poštolková, a další, 1983)

¹⁹ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

²⁰ (Poštolková, 1984)

²¹ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

Výkladu se často vytýká nepřírozenost nebo neobratnost, je ale třeba si uvědomit, že výklad není určen pro běžnou komunikaci, ale k co nejjednoduššímu vysvětlení, které bude schopen pochopit i uživatel, který není rodilým mluvčím.²²

Dvojjazyčný výkladový terminologický slovník

Výkladové slovníky obecně podávají přehled o slovní zásobě, kdy zachycují jak běžnou neodbornou slovní zásobu, tak i z ní vycházející slovní zásobu odbornou.²³

Dvojjazyčný slovník je typem slovníku, který spojuje slovníky dvou jazyků dohromady, a to pomocí překladových ekvivalentů. Na rozdíl od slovníku jednojazyčného, ve kterém jsou vysvětlivky pouze v jednom jazyce. Poskytnutím ekvivalentů napomáhá dvojjazyčný slovník studentům a překladatelům jazyků číst nebo vytvářet texty v cizích jazycích.²⁴

Výkladové dvojjazyčné terminologické slovníky jsou slovníky s různými východiskovými (zdrojovými) a cílovými jazyky. U těchto slovníků je výklad ve většině případů přiřazen pouze termínu ve zdrojovém jazyce. Při tvorbě slovníku autor často volí ekvivalenty na základě svých znalostí v oboru, aniž by vyhledával informace ve zdrojových textech. U terminologických slovníků dané tematické oblasti se uvádí vždy jen významy s touto oblastí spojené, další významy se neuvádějí. Eliminují se také rozdíly mezi termíny spisovnými a nespisovnými, všechny termíny ve slovníku použité, jsou brány jako sobě rovné.²⁵

Dvojjazyčný slovník může být buď „jednosměrný“, tedy může se skládat z jednoho textu jazyka A (zdrojový jazyk) převedeného do jazyka B (cílový jazyk), nebo může být „obousměrný“, to znamená, že obsahuje dva odlišné texty, jeden převáděný z jazyka A do jazyka B a druhý opačným směrem (z jazyka B do jazyka A). Pokud se jedná o jednosměrný slovník, dá se dále rozdělit podle toho, jaký je rodilý jazyk autora slovníku. V případě, že je autorovi vlastním jazykem jazyk zdrojový, jedná se o slovník aktivní

---

²² (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

²³ (Poštolková, a další, 1983)

²⁴ (Hartmann, a další, 1998)

²⁵ (Blatná, Renata; Čermák, František a kol., 1995)

(také kódovací), je-li to jazyk cílový, pak je výsledným slovníkem slovník pasivní (také dekódovací). Každý, kdo překládá z nebo do svého mateřského jazyka se snaží dosáhnout toho nejlepšího překladu. U dvojjazyčného slovníku k dosažení tohoto cíle slouží celkem čtyři hlavní postupy. Jedním z nich je přímý překlad, což je překlad bez kontextu. Druhým postupem je potom naopak překlad kontextový, tedy spojený s idiomem nebo frází. V případě, že jasný překlad neexistuje, je možné použití blízkého ekvivalentu, vysvětlivky v cílovém jazyce nebo použití obou možností najednou.²⁶ V ideálním případě by měl být lexikograf (autor slovníku) při přípravě dvojjazyčného slovníku skutečně bilingvní. Ovšem takových lexikografů je velmi málo, a proto je tedy žádoucí, aby měl lexikograf k dispozici rodilého mluvčího druhého jazyka, tedy pokud je sám rodilým mluvčím jazyka prvního. Při tvorbě tohoto typu slovníku je také důležitým předpokladem pro úspěch, aby se lexikograf v daném oboru orientoval, jak už bylo řečeno výše.²⁷

Slovník, který vznikne na základě této práce bude dle typologického zařazení jazykový, synchronní, vícejazyčný, uspořádan alfabeticky, dílčí, sémaziologický (výkladový) a bude mít elektronickou podobu. Slovník bude strukturován tak, že nejprve bude uveden pojem v českém jazyce, který bude následován ekvivalentem v jazyce čínském. Poté bude znak uveden v latinkovém přepisu pinyin a následně v české transkripci čínského jazyka. Jako poslední informace bude přidána definice pojmu v českém jazyce. Celkem bylo vyexcerpováno zhruba 200 pojmů týkajících se volejbalu v českém jazyce. Excerpce dat probíhala jednak z osobní zkušenosti s touto oblastí. Zde se jednalo především o hovorové výrazy. Kromě osobní zkušenosti byla data excerpována také z publikace Pravidla volejbalu, odkud byly přebírány především pojmy odborné a knižní. Čínské výrazy byly poté excerpovány pomocí rodilých mluvčích cílového jazyka a také na základě odborných publikací zaměřených na volejbal v čínském jazyce.

---

²⁶ (Atkins, a další, 2008)

²⁷ (Bergentholtz, a další, 1995)

Šestkový volejbal

Volejbal, neboli odbíjená, je dnes velmi rozšířeným sportem, známým takřka po celém světě. Existuje například plážový volejbal, šestkový volejbal, volejbalové debly, trojky atd. Asi nejrozšířenějším typem je volejbal šestkový.

Tento typ volejbalu má jasně dané rozměry hrací plochy, která zahrnuje hřiště a volnou zónu. Rozměry hřiště jsou 18x9 m, s tím, že je hřiště uprostřed oddělné střední čarou (nad níž je umístěna síť), čímž vzniká pro každý tým hřiště o rozměrech 9x9 metrů. Rozměry volné zóny se pro jednotlivé soutěže liší, například pro nejvyšší soutěže je volná zóna nejméně 5 metrů od postranních čar hřiště a 8 metrů od čar koncových. Strop haly nebo tělocvičny pro volejbal by měl být vysoký nejméně 12,5 m.²⁸

Pokud jde o síť, která jak už bylo zmíněno, rozděluje hřiště na dvě poloviny, je 1 m široká a zhruba 10 m dlouhá. Její výška je pro jednotlivé kategorie odlišná, muži mají síť ve výšce 2,43 m, ženy pouze 2,24 m. Mládežnické kategorie mají síť samozřejmě nižší. Na každém konci sítě, přesněji řečeno nad postranními čarami jsou umístěny dvě anténky, které vymezují šířku hřiště ještě do výšky zhruba 80 cm nad sítí. Při přeletu míče z jedné poloviny hřiště na druhou musí míč letět prostorem mezi anténkami, pokud proletí vně, jedná se o chybu.²⁹

Jedním z nejdůležitějších volejbalových náčiní je volejbalový míč, a i pro něj jsou uvedena jasná pravidla. Oficiální volejbalové soutěže vyžadují balon o hmotnosti 260-280 g s obvodem 66 cm. Dalším kritériem je tlak, který by se měl pohybovat mezi 30-32,5 kPa.³⁰

Základní pravidla šestkového volejbalu jsou v celku jednoduchá, každá strana má možnost využít celkem 3 odbití, než přehraje balon na stranu soupeře. Žádný hráč ovšem nemůže balon odbít dvakrát za sebou. Výjimkou je pouze blok (nadražení balonu blokem), tedy situace, kdy balon přejde na stranu bránícího družstva s dotykem míče blokujícího

---

²⁸ (Táborský, 2004)

²⁹ (Ibid, 2004)

³⁰ (Císař, 2005)

hráče. V ten moment se tento dotyk nepočítá jako první ze tří povolených a blokující hráč může balon znovu odehrát.³¹

Většina sportů je limitována časovou hrací dobou, u volejbalu je tomu jinak. Ve většině soutěží je zápas hrán na 3 vítězné sety, kdy je konec setu stanoven ziskem určitého počtu bodů. Dříve se tento počet s průběžnými změnami pravidel měnil, ovšem teď zakotvil na počtu 25 bodů. Konečný stav je však daný rozdílem dvou bodů, tudíž v případě stavu 25:24 hra nekončí a hraje se do té doby, než se některému z družstev podaří získat dvoubodový náskok. V případě, že je stav setů 2:2, následuje pátý, zkrácený set (tiebreak), který končí získáním 15 bodů (také rozdílem 2 bodů). Po každém setu si týmy mění strany, s výjimkou pátého setu, kdy po setu 4. kapitáni obou týmů losují. Vítěz losování vybírá, kdo v pátém setu začne podáním a kdo příjmem (vysvětlení pojmů v praktické části), a druhý z kapitánů si vybírá stranu hřiště. Toto losování probíhá také před začátkem každého zápasu. V momentě, kdy v 5. setu některý z týmů dosáhne 8 bodů, dochází k výměně stran. Mezi jednotlivými sety mají hráči 3minutové přestávky a v každém setu má trenér možnost vzít pro svůj tým dva 30sekundové oddechové časy. Utkání zahajuje, řídí a ukončuje delegovaný rozhodčí.³²

Historie a vývoj volejbalu

Míčovou hru zvanou volejbal vytvořil údajně William Morgan z městečka Holyoke v americkém státě Massachusetts kolem roku 1895. Zastával funkci ředitele jedné z poboček křesťanského sdružení YMCA (křesťanské sdružení mladých lidí z anglického překladu Young Men's Christian Association) a jeho záměrem bylo vytvořit nekontaktní sport (mezi soupeři) a eliminovat tak častá sportovní zranění.³³ V té době byl velmi populárním sportem basketbal, který byl ale pro starší věkové kategorie příliš namáhavý a těžký, proto se William Morgan rozhodl vytvořit novou míčovou hru, která by vyhovovala všem věkovým kategoriím. Napnul tedy napříč tělocvičnou dlouhou síť a nechal hráče odbíjet basketbalovým balonem. Ani povrch ani hmotnost míče ovšem nebyl vhodný, což dalo za vznik zcela novému typu balonu speciálně pro volejbal.³⁴ Tuto hru

---

³¹ (Císař, 2005)

³² (Táborský, 2004)

³³ (Vrbenský, 2019)

³⁴ (董雪芬, 吴国正, 2009)

nejprve nazval *Minonette*, o rok později novinář jménem A. T. Halstet začal tomuto sportu říkat *Volleyball*. Tento název se uchytil nejspíše proto, že přesněji vyjadřoval hlavní herní činnost tohoto sportu, tedy odbíjení letícího míče (to volley the ball).³⁵ Z roku 1896 existují první zmínky o konané volejbalové soutěži (taktéž v Americe), tyto první soutěže ještě neměly jasná pravidla a počet hráčů na hřišti byl libovolný, musel být ovšem na obou stranách stejný.³⁶

Začátkem 20. století byl poté volejbal postupně představován ostatním americkým státům, což byla například Kanada (1900), Kuba (1905) nebo Mexiko (1914). Pokud jde o Asii, i tam se volejbal rozšířil velmi rychle, a to také začátkem 20. století. Mezi asijské země, které byly tímto sportem zasaženy, patří například Indie, Čína, Japonsko a Filipíny. Asijský volejbal se v té době od volejbalu amerického odlišoval daným pevným počtem hráčů na hrací ploše (nejprve 16 hráčů, poté následovalo postupné snižování až na konečných 6). Do Evropy se tento sport dostal zhruba kolem roku 1917, kde se první volejbalem políbenou zemí stala Francie, kterou poté následoval tehdejší Sovětský svaz, Polsko, Československo a další evropské země.³⁷ Rozšířil se díky americké armádě, která se v rámci válečných operací během první světové války přesunovala po územích různých států a samozřejmě také díky organizaci YMCA, která expandovala téměř do celého světa. Poté, co vzniklo Československo, dorazilo na naše území na pozvání tehdejšího prezidenta několik desítek amerických instruktorů ze sdružení YMCA, kteří byli nápomocni při pořádání různých sportovních kurzů. Tyto kurzy vedli J. F. Machotka a J. A. Pipal, kteří účastníky kurzů seznamovali s různými americkými míčovými sporty. Největší úspěch sklidil právě volejbal, který byl poté šířen vojáky, skauty a studenty středních i vysokých škol do ostatních koutů nejen Československa, ale i ostatních zemí.³⁸

Pokud jde o volejbalová pravidla, nejprve byla hra velmi volná a téměř bez pravidel, postupně se ale s postupující popularitou tohoto sportu vytvářela pravidla nová. Jednalo se nejen o počet hráčů na hrací ploše, ale také o počet možných dotyků balonu (prvotně nebyl počet přesně stanoven, ovšem poté se pravidla ustálila na 3 dotyky – jako je tomu nyní). Ve 20. a 30. letech 20. století byla pravidla znovu upravena, zdokonalena a byly

---

³⁵ (Táborský, 2004)

³⁶ (董雪芬, 吴国正, 2009)

³⁷ (Ibid, 2009)

³⁸ (Vrbenský, 2019)

definovány herní činnosti, jako například podávání neboli servírování (zahájení hry), přihrávka (příjem podání), smečování (útok) nebo blokování (obrana na síti).³⁹

Během 20. a 30. let byl volejbal i v Československu velmi populární, a když byla volná chvíle, spousta lidí si, ať už na hřišti nebo před domem na ulici, odbíjela. Roku 1923 vznikl v Praze Československý volleyballový svaz (ČVS) a stal se tak třetím nejstarším svazem na světě a druhým v Evropě (po Uruguayi a Estonsku). Za nemalý rozmach tohoto sportu vděčíme také organizace zvané Sokol, což je český tělocvičný spolek, jehož zakladateli jsou Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. Vznikalo stále více a více sokolských družstev, která se zapojovala do svazových soutěží a začala konkurovat univerzitním týmům. Začátkem druhé světové války se volejbal dostal do útlumu, byly zavřeny české vysoké školy a spolu s nimi zanikla i vysokoškolská družstva. Někteří hráči si tak začali hledat místa v tradičních sportovních klubech.⁴⁰

Roku 1946 se v Praze sešli zástupci několika zemí, aby založili Mezinárodní volejbalovou federaci (FIVB). Tato organizace si následně určila za své sídlo francouzské hlavní město Paříž, odkud následně po zahajovací schůzce zveřejnila pravidla mezinárodní soutěže a na rok 1949 naplánovala uspořádání Mistrovství světa ve volejbale mužů, a to v Praze. Tehdy se změnilo vnímání tohoto sportu z původně pouze rekreačního na sport se soutěžním charakterem. 18. Olympijské hry v Tokiu roku 1946 byly prvními hrami, kde se mezi olympijskými sporty objevil také volejbal, a to jak mužský, tak i ženský.⁴¹

Co se týče vývoje volejbalu v Asii, do Japonska se tento sport dostal roku 1908 a o dva roky na to doputoval do Číny. Poté následovala léta plná změn pravidel, výšky sítě, rozměrů balonu atd., až se nakonec roku 1918 konal v Japonsku první šampionát středních škol. O rok později se pravidla změnila i v Číně, nově bylo na každé straně celkem 12 hráčů a set končil 15. bodem. Tento počet hráčů na hřišti přetrvával až do roku 1927, kdy došlo ke snížení na 9 na každé straně. Rok 1952 je mezníkem, kdy se Čína

---

³⁹ (董雪芬, 吴国正, 2009)

⁴⁰ (Vrbenský, 2019)

⁴¹ (董雪芬, 吴国正, 2009)

začala účastnit mezinárodních turnajů a o rok později založila vlastní volejbalovou federaci.⁴²

Zhruba v 80. letech už lze mluvit o moderním volejbale, a právě v těchto letech byla zejména v ženském volejbale dominantní zemí Čína, které se podařilo na šampionátech zvítězit celkem pětkrát v řadě. Přeměna v moderní volejbal znamenala především velké zlepšení hrací techniky a provedení útoku a obrany. Pokud jde o již zmíněný útok, rozšířil se na útok po celé délce sítě, což znamená klasický útok z hlavního kůlu, útok středem sítě, útok z druhého kůlu (tzv. za hlavu) a útok ze zadní zóny (tzv. pipe). Pokud jde o obranu, začala se chápat jako základním předpokladem pro dobrý útok, proto na ni začal být kladen mnohem větší důraz, než tomu bylo dříve. Profesionální volejbal se v Číně rozmohl až v 90. letech 20. století, kdy zde byla založena volejbalová liga. V této lize začínalo v každé kategorii (muži, ženy) pouhých 8 týmů, během let se počet v obou kategoriích rozrostl na aktuálních 14 týmů v každé z nich.⁴³

Přehled a systém soutěží

V každé zemi, kde má tento sport soutěžní charakter existuje hierarchie soutěží rozdělená podle výkonosti. Pokud jde o Českou republiku, jedná se o celkem rozvětvený systém soutěží.

Na samotném vrcholu, jak v mužském, tak i v ženském volejbale je extraliga, kde se v kategorii dospělých střetává 12 nejlepších týmů z celé republiky. Existují také extraligová mládežnická družstva, která jsou rozdělena do více skupin z důvodu většího počtu družstev. O stupeň nižší soutěží je 1. liga, opět zastoupená jak dospělými, tak i mládeží. Třetí soutěží v pořadí je 2. liga, tedy poslední z výčtu celorepublikových soutěží. Další soutěže jsou již na krajské úrovni, kde je tedy celkem 14 skupin (krajů). Zde se týmy rozdělené do různých věkových kategorií, od dospělých po děti ve věku 7-8 let, utkávají mezi sebou.

---

⁴² (Slovenská Volejbalová Federácia, 2019)

⁴³ (董雪芬, 吴国正, 2009)

V posledních letech je také velice populární minivolejbal, nazývaný také jako Barevný volejbal, který je určen těm nejmenším. Jedná se o rozdělení dětí podle věku do pěti kategorií, kde je každá kategorie označena jinou barvou a odlišena obtížností. První kategorií je kupříkladu kategorie Žlutých, kde jsou děti ve věku 8 let a mladší. V této kategorii děti hrají přehazovanou, tzn., učí se seznamovat s balonem a házet. Obtížnost se s každou kategorií zvyšuje, a to až po kategorii Modrých, kde už děti ve trojicích hrají plynulý volejbal.⁴⁴

Co se týče systému jednotlivých soutěží, ve většině případů se během sezóny, která trvá zhruba od konce září, do konce března, každý tým utká s každým soupeřem celkem dvakrát, a to jednou v domácím prostředí a jednou jako host na hřišti soupeře. Kromě prvních dvou nejvyšších soutěží, se při každém setkání 2 týmů odehrají dvě utkání za sebou. Jinak je tomu také u přípravek (děti cca od 7 do 13let), jejichž zápasy se konají turnajově. Na každý zápas všech kategorií a soutěží je Českým volejbalovým svazem delegován kvalifikovaný rozhodčí, počínaje 2. ligou (a výše) jsou na každý zápas delegováni rozhodčí dva. Extraligové soutěže mají navíc ještě čárové rozhodčí.⁴⁵

Pokud jde o systém soutěží v Číně, nejvyšší soutěží je tzv. Super liga, v kategorii mužů i žen se v této lize utkáva celkem 14 týmů. Před začátkem soutěže jsou tyto týmy rozděleny do dvou skupin, každá po 7 týmech, kde hraje každý s každým. Systém zápasů je stejný jako v České republice, tedy jeden zápas v domácím prostředí a jeden na půdě soupeře. Následně se 8 nejlepších týmů utká o to, kdo postoupí do skupiny o 1. až 4. místo a kdo si naopak zahraje o 5. až 8. místo. Ve finálové skupině poté hraje první tým se čtvrtým a druhý se třetím a to celkem na 3 vítězná utkání. Oba vítězové a oba poražení se poté utkají o konečné umístění stejným způsobem.⁴⁶ Co se týče rozhodčích, jsou zastoupeni ve stejném počtu jako při české extralize.

Bohužel je čínská Superliga jedinou volejbalovou soutěží, kromě ní se v Číně pořádají pouze studentské soutěže. Stejně jako v České republice se tyto soutěže konají jak pro střední školy, tak pro školy vysoké. Nejdříve se utkávají týmy v rámci měst, poté

---

⁴⁴ (MINIVOLEJBAL.CZ, 2010-2020)

⁴⁵ (Český volejbalový svaz, 2015-2018)

⁴⁶ (新浪体育, 2017)

krajů (ČR)/provincií (ČLR) a nakonec se ty nejlepší týmy utkají mezi sebou o nejlepší studentský tým v republice. Všechny tyto soutěže jsou pořádány pro chlapce i dívky.⁴⁷

To, že se v Čínské lidové republice odehrává pouze jedna jediná soutěž, je nejspíše také důvodem proto, že při každém zápasu Superligy je zaplněná hala, jelikož fanoušci a příznivci volejbalu nemají jinou možnost, kde by volejbal mohli sledovat. I to je možná důvodem, že je na každý zápas omezený počet vstupenek na místenky, aby v halách nevznikal chaos a tlačence. V České republice jsou vstupy na extraligová utkání zdarma, maximálně některé kluby zavádějí vstupné dobrovolné pro fanoušky, kteří chtějí klubu nějakou částkou přispět. Naopak v Číně se za lístek na Superligový zápas zaplatí v přepočtu zhruba 500 Kč. I přesto jsou však lístky vyprodané a haly na každý zápas zaplněné.

Pokud jde o minivolejbal, je stejně jako v Česku rozšířen i v Číně. Jde převážně o děti ve věku 9-12 let, kteří se učí základům volejbalu a své dovednosti podle úrovně uplatňují v zápasech, ve kterých jsou podle výkonnosti rozděleni do týmů po dvou, třech a čtyřech hráčích.⁴⁸

Volejbalové úspěchy

Reprezentační družstva obou zemí se zúčastnila několika Mistrovství světa a olympijských her. Obě tyto země mají zástupce jak v mužské, tak v ženské kategorii.

Pokud jde o mužské reprezentační týmy a jejich účast na Mistrovství světa, česká reprezentace se od 1. Mistrovství světa konaného roku 1949 zúčastnila celkem 16x, čínská reprezentace pouze 14x. Česká republika se ve většině případů umístila na lepší pozici než čínská reprezentace, a dokonce si v letech 1956 a 1966 vybojovala titul mistra světa, zatímco čínská reprezentace se zatím nejlépe umístila na sedmé příčce.⁴⁹

Další celosvětovou sportovní událostí jsou olympijské hry, kterých je volejbal taktéž součástí. Z doposud 14 konaných olympijských her se česká (dříve československá)

---

⁴⁷ (李灝天, 2019)

⁴⁸ (董雪芬, 吳國正, 2009)

⁴⁹ (Wikipedie, 2019)

reprezentace kvalifikovala pouze na 5 z nich, čínská reprezentace pouze na 2. Také na olympijských hrách, stejně jako na Mistrovství světa dokázala česká mužská reprezentace vybojovat lepší umístění než reprezentace čínská.⁵⁰⁵¹

Ovšem pokud bychom brali v potaz všechny čtyři hlavní světové soutěže, tedy Světovou ligu, Olympijské hry, Světový pohár a Mistrovství světa ve volejbale, byl by na tom o něco lépe čínským tým. Mezinárodní volejbalovou federací (FIVB) byl totiž vytvořen žebříček úspěšnosti všech zemí za poslední 4 roky. V tomto žebříčku se Čína umístila na 20. příčce a Česko za ní zaostává o 10 míst (30. příčka).⁵²

Co se týče ženského volejbalu, úspěšnost zde jasně převažuje u čínské reprezentace. Čínská reprezentace se na Mistrovství světa kvalifikovala celkem 14x, z toho se celkem 6x umístila na stupních vítězů a 2x (1982 a 1986) si z turnaje odvezla titul mistra světa. Naopak české reprezentantky se na tento šampionát kvalifikovaly pouze 11x, z čehož se jim pouze dvakrát povedlo ukořistit třetí příčku.⁵³

Na olympijských hrách se čínské ženské reprezentaci také velmi daří, v celkovém žebříčku počtu medailí se drží na druhé pozici v závěsu za Ruskem. Celkem 9x se čínská ženská reprezentace kvalifikovala na olympiádu, z toho se celkem 6x umístila mezi prvními třemi nejlepšími týmy a celkem 3x si odvezla zlaté olympijské medaile. Česká reprezentace se na olympiádu kvalifikovala pouze 2x, a to v letech 1968 a 1972, kde obsadila 6. a 7. místo.⁵⁴⁵⁵

Stejně jako u mužů, také u žen byl vytvořen žebříček úspěšnosti ve čtyřech největších světových volejbalových akcích za poslední 4 roky. Tomuto žebříčku jasně kraluje Čína a Česko za ní zaostává až na 24. pozici.⁵⁶

---

⁵⁰ (Krastev, 2011)

⁵¹ (Wikipedie, 2019)

⁵² (FIVB-Men, 2019)

⁵³ (Wikipedie, 2019)

⁵⁴ (Krastev, 2011)

⁵⁵ (Wikipedie, 2019)

⁵⁶ (FIVB-Women, 2019)

Po tomto krátkém shrnutí úspěšnosti reprezentačních týmů obou zemí můžeme vydedukovat, že česká (dříve československá) reprezentace byla úspěšnější spíše v 60. a 70. letech minulého století, naopak čínská reprezentace se na svůj vrchol začala dostávat až později. A nyní, mluvíme-li o ženské reprezentaci, je Čína dokonce špičkou ve světovém volejbalu. Je také nutné podotknout, že žebříčky úspěšností sestavené volejbalovou federací jsou u mužů sestavené z celkem 131⁵⁷ zemí a u žen z celkem 117⁵⁸, což znamená, že výsledky obou zemí jsou v obou kategoriích více než slušné a napovídá to také o celkové úrovni volejbalu v obou zemích.

Metodologie

K vypracování následující analytické části jsem využila pomoci celkem čtyř čínských volejbalistů. Jedná se o dva muže, z nichž jeden je trenérem mužského volejbalového týmu Univerzity Tchien-t'ín a druhý z nich je kapitánem téhož týmu. Trenér 李灏天 (Lǐ Hàotiān) byl této práci nápomocen i z hlediska teoretického, kdy mi sděloval informace o současném systému volejbalových soutěží v Číně. S kapitánem týmu 乔卓奕 (Qiáo Zhuóyì) jsem absolvovala několik volejbalových tréninků, při kterých jsem se dotazovala na různé termíny a názorně je na hřišti předváděla, aby nedošlo k záměně nebo nepochopení daného pojmu. Kromě těchto dvou mužů mi byly nápomocny také dvě ženy, volejbalistky z ženského týmu téže univerzity. První z nich je hráčka jménem 王天欣 (Wáng Tiānxīn), a zároveň bývalá kapitánka ženského týmu. Druhou je 张毓 (Zhāng Yùdān). S oběma hráčkami jsem pravidelně trénovala, pozorovala jejich herní systém a signály a také obohacovala svou slovní zásobu v oblasti volejbalu. Kromě těchto čtyř zdrojů mi byly také doporučeny 2 zdroje knižní, které se přímo zabývají volejbalem. Z nich jsem v této práci čerpala především termíny, které se týkají historie volejbalu a pokynů rozhodčího, jelikož jsem za studijní pobyt v Číně neměla možnost se s čínským volejbalovým rozhodčím setkat.

Podle svých osobních zkušeností v oblasti volejbalu jsem vytvořila několik kategorií, do kterých jsem postupně přidávala vyzkoumané termíny. U několika z nich jsem následně objevila více ekvivalentů, z nichž některé jsou výrazy knižní a některé

---

⁵⁷ (FIVB-Men, 2019)

⁵⁸ (FIVB-Women, 2019)

naopak hovorové. Celkově se mi podařilo zpracovat zhruba 200 termínu s volejbalem spojených.

Analytická část

Tato část práce je věnována vysvětlení všech pojmů spojených s šestkovým volejbalem, a také představení jejich čínských ekvivalentů, které byly zjišťovány jak z tištěných publikací s volejbalovou tematikou, elektronických publikací (komentované videozáznamy zápasů nebo naučná videa), tak od samotných hráčů a trenérů, kteří se v Číně volejbalu věnují. Pro větší přehlednost jsou všechny pojmy rozdělené do jednotlivých kategorií.

Základní pojmy

První kategorií jsou **Základní pojmy**. V této kategorii jsou uvedeny obecné pojmy, související s volejbalem a některé se sportem obecně. Začneme tedy slovem volejbal, jehož čínským ekvivalentem je 排球 páiqiú.⁵⁹ Tento název vznikl nejspíše stejně tak, jako anglický *volleyball*, tedy hra, kde se míč odehrává bez dopadu na zem, tzv. z voleje.

Volejbalové hřiště 排球场 páiqiú chǎng je rozděleno na dvě poloviny, které jsou odděleny střední čarou 中线 zhōngxiàn a nad ní nataženou sítí 球网 qiúwǎng. Na obou stranách sítě jsou zavěšeny anténky 标志杆 biāozhì gǎn, jejichž čínský ekvivalent se skládá ze slov „označovat“ a „tyč“.⁶⁰ Jejich funkcí je ohraničovat šířku hřiště přímo na síti a také cca 80 cm nad ní. Balón 球 qiú tedy při hře musí přeletět prostorem mezi anténkami, v opačném případě se jedná o chybu.⁶¹ Souběžně se střední čarou je těsně vedle hřiště postaven empire 裁判台 cáipàn tái nebo také 裁判椅 cáipàn yǐ, odkud hru řídí hlavní rozhodčí.⁶² Tyto ekvivalenty v doslovném překladu znamenají „plošina/pódium rozhodčího“ nebo také „židle rozhodčího“. Každá polovina hřiště je dále rozdělena na zadní a přední (útočnou) zónu. Tyto zóny jsou od sebe odděleny útočnou čarou 进攻线 jìnggōngxiàn. Útočná (přední) zóna 攻区 gōngqū nebo také 前场区 qiánchǎngqū je tedy 3metrový prostor mezi střední a útočnou

---

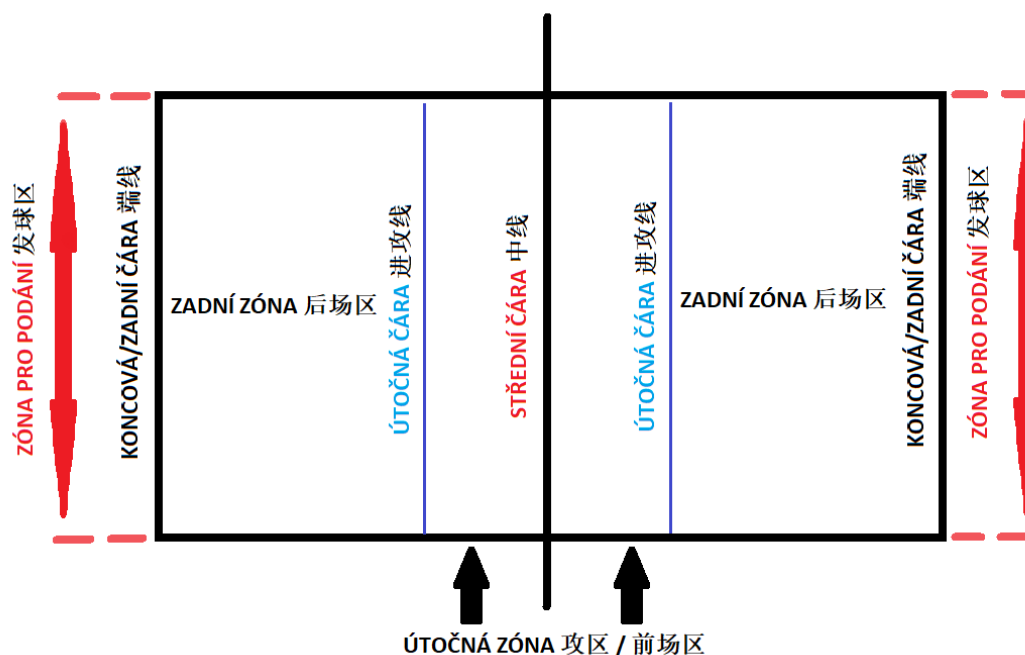
⁵⁹ (董雪芬, 吴国正, 2009)

⁶⁰ (Ibid, 2009)

⁶¹ (Ibid, 2009)

⁶² (张毓丹, 2019)

čarou.⁶³ Je tedy zřejmé, že zadní zóna 后场区 hòuchǎngqū zabírá zbylý 6 metrů dlouhý prostor od útočné čáry až po čaru koncovou/zadní 端线 duānxiàn. Za touto koncovou čarou je zóna podání 发球区 fāqiúqū, odkud je podáním zahajována každá výměna.⁶⁴ Viz Obrázek 2 – Popis hřiště.

Obrázek 2 – Popis hřiště

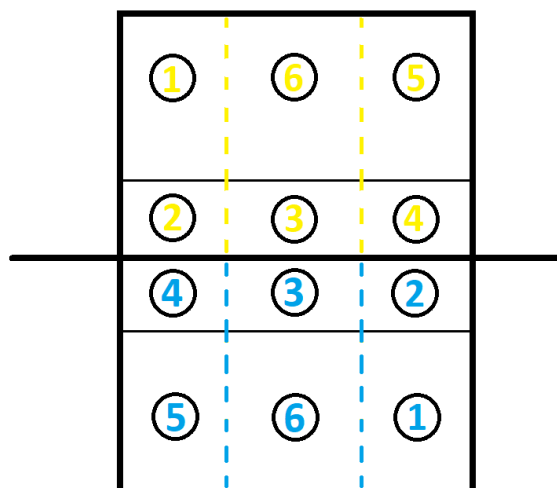
Každá polovina hřiště je dále rozdělena (pouze pomyslně, na hřišti nejsou reálně žádné čáry) na 6 zón 位置 wèizhì, doslovně „pozice/místo“. Tyto zóny představují základní postavení hráčů. Hráč 球员 qiúyuán nebo také 选手 xuǎnshǒu, přesněji řečeno „soutěžící“, který stojí v zóně číslo jedna, zahajuje výměnu (servíruje/podává).⁶⁵ Číslování zón dále pokračuje v proti směru hodinových ručiček, viz Obrázek 3 – Zóny. Ve volejbale existuje 5 různých postů 职务 zhíwù, dosl. „postavení/pozice“, a díky těmto zónám lze rozpoznat, který post daný hráč zaujímá (viz kategorie Účastníci).⁶⁶

⁶³ (慕, 2017)

⁶⁴ (Ibid, 2017)

⁶⁵ (张毓丹, 2019)

⁶⁶ (乔卓奕, 2019)

Obrázek 3 – Zóny

Každý volejbalový zápas 球赛 qiú sài se skládá z několika setů 局 jú, nejnižší počet setů v zápase je 3, jelikož tým 队 duì, který nejdříve získá 3 sety, vítězí.⁶⁷ Z toho tedy plyne, že v jednom zápase může být odehráno maximálně 5 setů. Posledním, pátým setem je zkrácený set neboli tie-break 第五局 dì wǔ jú „pátý set“ nebo také 决胜局 juéshèng jú, což v doslovném překladu znamená „rozhodující set“.⁶⁸ Zkrácený se mu říká proto, že je hrán pouze do 15 bodů 分 fēn. V momentě, kdy v tomto posledním setu jeden z týmů dosáhne 8 bodů, proběhne výměna stran 交换场地 jiāohuàn chǎngdì, dosl. „výměna hřiště“. Tato výměna stran probíhá také po skončení každého setu. Pro všech pět setů platí, že každý z týmů může celkem 2x v každém setu požádat o oddechový čas neboli time-out, čínsky 暂停 zàntíng, přesněji řečeno „krátká pauza“. Kromě oddechových časů mají trenéři během každého setu povoleno celkem šest střídání hráčů 换人 huànrén.⁶⁹

Pokud jde o volejbalové soutěže 排球比赛 páiqiú bǐsài, většinou platí pravidlo, že všechny týmy hrají s každým soupeřem jednou na domácím hřišti, tedy jako domácí 主场 zhǔchǎng, kde 主 zhǔ doslovně znamená „hostit“, a jednou na hřišti soupeře, jako hosté 客场 kèchǎng, kde 客 kè naopak znamená „návštěvník/host“.⁷⁰ Existují různé

⁶⁷ (王天欣, 2019)

⁶⁸ (李灝天, 2019)

⁶⁹ (王天欣, 2019)

⁷⁰ (张毓丹, 2019)

druhy soutěží, ty na profesionální úrovni většinou nesou název „liga“ 联赛 liánsài, toto slovo vzniklo spojením slov „spojit se“ a „soutěž“. Naopak soutěže neprofesionální můžeme označit jako „amatérské“ 业余赛 yèyúsài, kde právě 业余 yèyú znamená „amatérský/neprofesionální“.71 Tyto dva typy soutěží jsou charakteristické pravidelnými zápasy po celou sezónu 赛季 sàijì, dosl. „období soutěže“. Existují však také turnaje, které se konají nárazově jednou za sezónu nebo i mimo ní. Buď se může jednat o turnaj pro zvané týmy 邀请赛 yāoqǐngsài, kde 邀请 yāoqǐng doslovně znamená „pozvání/pozvat“, nebo může jít o otevřený turnaj 公开赛 gōngkāisài, do kterého se může přihlásit jakýkoliv tým, tzn., že týmy předem neznají své soupeře 对手 duìshǒu.72

Soutěž je od slova soutěžit 竞争 jìngzhēng, a u soutěží jde především o výsledek 结果 jiéguǒ neboli 输赢 shūyíng (toto slovo je složené ze dvou antonym 输 shū prohrát a 赢 yíng vyhrát). Výraz „vyhrát“ má ještě jeden čínský ekvivalent a tím je 胜 shèng, stejné je to i u slova „prohrát“, jehož dalším čínským ekvivalentem je sloveso 败 bài.73 Pro dosažení toho nejlepšího umístění v tabulce 队伍表 duìwǔ biǎo, v překladu „tabulka pořadí“ je ve volejbalu nejdůležitější pravidelný trénink 训练 xùnliàn.74

Účastníci

Druhou kategorii jsem pojmenovala **Účastníci** a zařadila do ní všechny osoby, které se ve volejbalu angažují, ať už při zápase, tréninku nebo při péči o sportovce po zátěži či zranění. Nakonec jsem do této kategorie zahrнула i názvy postů.

Při žádném zápase samozřejmě nesmí chybět rozhodčí, tedy 裁判 cáipàn, kde oba dva znaky znamenají soudit nebo rozhodovat. Ve vyšších soutěžích jsou standardně při zápase rozhodčí dva. Hlavnímu rozhodčímu, který má ve hře hlavní slovo se říká první

---

⁷¹ (李灝天, 2019)

⁷² (张毓丹, 2019)

⁷³ (李晓琪, 2012)

⁷⁴ (李灝天, 2019)

rozhodčí, a tak je tomu i v čínštině, tedy 第一裁判 dì yī cáipàn.⁷⁵ V případě vyšších soutěží bývá volejbal rychlejší a je skoro nemožné, aby pouze jeden člověk byl schopen zaznamenat vše, co se na hřišti děje. Proto je prvním rozhodčímu nápomocen rozhodčí druhý, čínsky 第二裁判 dì èr cáipàn.⁷⁶ Při extraligových zápasech jsou k dispozici ještě čároví rozhodčí, kteří kontrolují prostor kolem hranic hřiště, čínským ekvivalentem pro čárové rozhodčí je výraz 司线员 sīxiànyuán, kde znak 司 sī znamená ve volném překladu „starat se o něco“, znak 线 xiàn je označení pro čáru a 员 yuán vyjadřuje člověka zaujímajícího nějaký post. Posledním rozhodčím, který je nápomocen při extraligových nebo mezinárodních utkáních vyšší úrovně je video rozhodčí, tedy 挑战裁判 tiǎozhàn cáipàn, kde 挑战 tiǎozhàn koresponduje s anglickým „challenge“, což reálně znamená kontrolní video záznam.⁷⁷

Kromě rozhodčích je také při každém zápase důležitý zapisovatel 记录员 jìlùyuán, kde v doslovném překladu 记录 jìlù znamená nahrávat nebo zaznamenávat. Daný člověk v této funkci má na starosti zápis utkání, takže musí být po celé utkání ve střehu a zaznamenávat do archu každý bod, střídání, oddechové časy, tresty a napomenutí. Tento zápis má v čínštině jednoduchý ekvivalent, a sice 比赛记录 bǐsài jìlù, který se dá přeložit jako záznam zápasu. Každý zapisovatel má i svého asistenta, který má na starost ohlašovat začátky a konce oddechových časů a má na starosti počítadlo s body, ať už elektronické nebo papírové. Čínským ekvivalentem pro asistenta zapisovatele je 辅助记录员 fǔzhù jìlùyuán, kde 辅助 fǔzhù nese význam asistovat.⁷⁸

Na lavičce každého týmu samozřejmě nesmí chybět trenér, tedy 教练 jiàoliàn, kde oba dva znaky v překladu zastupují slovesa „učit“ nebo „vyučovat“, znak 练 liàn také může být samostatně překládán jako adjektivum „vyučený, kvalifikovaný“. Některá družstva mohou mít trenérů více, pro tento případ existuje označení pro toho

---

⁷⁵ (张毓丹, 2019)

⁷⁶ (Ibid, 2019)

⁷⁷ (乔卓奕, 2019)

⁷⁸ (张毓丹, 2019)

nejdůležitějšího, a tím je hlavní trenér 主教练 zhǔjiàoliàn.⁷⁹ Téměř každý trenér mívá při utkání k dispozici svého asistenta, který se při oddechovém čase například věnuje speciálně jednomu hráči, zatímco hlavní trenér mluví ke zbytku týmu (nebo naopak), a tím tak trenérovi pomáhá využít oddechový čas co nejlépe. Čínským ekvivalentem pro asistenta trenéra je 助理教练 zhùlǐ jiàoliàn nebo také zkráceně 助教 zhùjiàoliàn. U všech extraligových týmů bývá také každému zápasu kromě trenéra a jeho asistenta přítomen taky fyzioterapeut 理疗师 lǐliáoshī a masér 按摩师 ànmóshī, aby mohli okamžitě zasáhnout v případě zranění některého z hráčů.⁸⁰

Během utkání jsou také k dispozici utěrači, kteří mají na starost, aby herní plocha byla stále suchá, jelikož se hráči při hře potí a k volejbalu samozřejmě patří pády. V čínském jazyce se utěračům říká 擦地板员 cā dìbǎnyuán, kde 擦地板 cā dìbǎn znamená vytírat podlahu.⁸¹ Dále jsou při utkání hráčům k dispozici podavači míčů, kteří mají za úkol vždy před servisem podat hráči míč. Označení pro podavače míčů se v čínštině používá také při tenise nebo golfu, a jedná se pojem 球童 qiú tóng. Kromě utěračů a podavačů míčů jsou hráčům k dispozici ještě sběrači míčů při rozsvičování 捡球 jiǎnqiúyuán⁸², ti mají za úkol sbírat míče do košů zejména při rozsvičování (před každým zápasem se hráči rozehřejí, provedou strečink, rozpinkají se ve dvojicích, poté následuje procvičení smečů neboli rozsvičování a poté je poslední fáze, a to je procvičení servisů). V české republice tyto sběrače míčů nemáme, občas při rozsvičování pomáhá hráčům trenér, nebo spíše jeho asistent. Co se týče čínského ekvivalentu, skládá se ze slovesa 捡 jiǎn „sbírat“, a podstatných jmen 球 qiú a 员 yuán, která už byla podrobněji popsána výše.

Jak už bylo zmíněno výše, ve volejbale jsou hráči odlišováni podle postů a existuje jich celkem 5.

---

⁷⁹ (李灏天, 2019)

⁸⁰ (Ibid, 2019)

⁸¹ (张毓丹, 2019)

⁸² (王天欣, 2019)

Prvním z nich je nahrávač 二传手 èrchuánshǒu, který má za úkol odehrát balon jako druhý v pořadí a připravit ho k útoku třetímu hráči.⁸³ Tento výraz je tedy složený z číslovky 2, tedy 二 èr, slovesa 传 chuán, které by se dalo volně přeložit jako „poslat, vyslat, předat, přepravit“, což by se dalo vyložit jako předat nebo poslat balon dalšímu hráči a v poslední řadě z výrazu 手 shǒu, které zastupuje slovo „hráč“.

Druhým postem v pořadí je blokař, který má na starosti obranu na síti, tedy blokuje. To znamená, že se snaží nad sítí zamezit přechodu balonu ze soupeřovy strany na stranu svého týmu. V čínském jazyce pro blokaře existují dva ekvivalenty, jedním z nich, častěji používaným je 副攻 fùgōng, u tohoto slova není úplně jasné, odkud se význam vzal, zřejmě se jedná o „asistent, asistující“ v podobě 副 fù a „útočník, útočit“ v podobě znaku 攻 gōng, jelikož blokaři zpravidla nejsou hlavními útočníky a pouze je občas v útoku doplňují.⁸⁴ V některých webových článcích spojených s volejbalem je blokař také nazýván jako 快攻手 kuàigōngshǒu, kde 快 kuài značí rychlost, jelikož útok středem sítě, tedy z místa, kde je jeho postavení (viz Obrázek 7 – Postavení), bývá ze všech útoků nejrychlejší.⁸⁵

Jedním z hlavních útočníků je smečář, který má, jak je evidentní z názvu tohoto postu, smečovat. Tomuto faktu odpovídá i čínský ekvivalent 主攻 zhǔgōng, což je vlastně v překladu „hlavní útočící hráč“.⁸⁶

Druhým nejvíce útočícím postem je post univerzála, zatímco blokaři i smečáři jsou na hřišti vždy dva, univerzál jen pouze jeden. Tento post je v čínštině nazýván 接应 jiēyìng⁸⁷, což v překladu znamená „posílit, zpevnit, doplnit“, což mě přivádí k názoru, že toto pojmenování vzniklo, jelikož univerzál v podstatě pomáhá smečáři a posiluje tak rozmanitost útoku.

---

⁸³ (张毓丹, 2019)

⁸⁴ (CVA, 2020)

⁸⁵ (乔卓奕, 2019)

⁸⁶ (CVA, 2020)

⁸⁷ (Ibid, 2020)

Posledním postem je post libera, který se pohybuje výhradně v zadní zóně a nesmí útočit ani podávat, jeho hlavní a jedinou povinností je obrana v poli a příjem. Tento hráč by tedy měl být ze všech hráčů nejpohyblivější a nejpozornější. Ve většině případů jsou libera nejmenší ze všech hráčů v týmu. Tento post funguje tak, že jakmile hráč, nejčastěji to bývá blokař, ale není to v pravidlech pevně stanoveno, odejde z podání, libero ho v zadní zóně nahradí a daný hráč zatím odpočívá na lavičce a připravuje se na návrat do hry, který následuje po 3 otočkách, jelikož jak už bylo řečeno, libero nesmí stát v přední zóně. Celkem jsem objevila dva ekvivalenty pro tento post, z nichž používanějším je 守护神 shǒuhùshén, což v překladu znamená něco jako „duch strážný“, tedy vyjadřuje ochranu, nebo v případě hry obranu.⁸⁸ Druhým výrazem je 自由人 zìyóurén.⁸⁹ Slovo 自由 zìyóu vyjadřuje svobodu, takže se nejspíše jedná o napodobeninu anglického „libero“, které se podobá slovu „liberty“, tedy svoboda.

Volejbalový tým se ovšem neskládá pouze z těchto šesti/sedmi hráčů, další hráči jsou na lavičce připraveni zaskočit za zraněného hráče nebo v případě, že se týmu nedaří a je potřeba hru nějakým způsobem změnit, nebo naopak když se týmu daří a trenér usoudí, že je vhodné vystřídat hráče ze hřiště za méně zkušené hráče z lavičky. Střídajícímu hráči se v čínštině říká 板凳队员 bǎndèng duìyuán, kde 板凳 bǎndèng představuje právě „lavičku“.⁹⁰ Každý tým má také svého kapitána, který družstvo zastupuje při rozlosování před utkáním, a který má jako jediný ze hřiště právo mluvit s rozhodčím. Kapitán musí být na označen, a to páskou pod číslem na přední straně dresu. Čínsky se kapitán nazývá 队长 duìzhǎng, kde první znak 队 duì vyjadřuje „tým“ a druhý znak 长 zhǎng vyjadřuje „hlavu“ neboli „lídra, vedoucího“.⁹¹

Herní terminologie

Další kategorií je **Herní terminologie**, která je nejobsáhlejší ze všech kategorií, jelikož zahrnuje názvy všech herních činností, typů útoků, podání, signálů atd. Každá rozehra je zahájena podáním neboli servisem, pro tuto herní činnost existuje čínský ekvivalent 发

---

⁸⁸ (李灝天, 2019)

⁸⁹ (CVA, 2020)

⁹⁰ (张毓丹, 2019)

⁹¹ (李晓琪, 2012)

球 fāqiú, tedy podávat, dát podání nebo servírovat.⁹² Doslovný překlad by v tomto případě odpovídal slovnímu spojení „poslat balon“, tedy poslat balon na druhou polovinu hřiště neboli podat.

Ve volejbale existují dva způsoby, jak servírovat balon, první z nich je podání rotované 发旋转球 fā xuánzhuǎnqiú, kdy balon při letu rotuje kolem své osy. Tento pohyb vyjadřují právě čínské znaky 旋转 xuánzhuǎn, tedy „rotovat“. Druhým typem je plachtící podání 发飘球 fā piāoqiú.⁹³ Při tomto typu podání se balon netočí kolem své osy, ale letí vzduchem bez rotace, tzv. plachtí. Tento servis je nebezpečný tím, že se neotáčí, ale při letu ve vzduchu kmitá 飘 piāo, je tedy těžší balon správně zpracovat.

Rotované podání může být realizováno několika různými způsoby, technikami. První z nich je podání spodní, tento druh podání je realizován pohybem dominantní ruky směrem odspodu nahoru. Je to nejjednodušší způsob podání, ale také nejjednodušší pro zpracování balonu soupeřem. V čínském jazyce má toto podání dva různé ekvivalenty, a to 低手发球 dīshǒu fāqiú⁹⁴ a 下手发球 xiàshǒu fāqiú⁹⁵. Oba tyto pojmy jasně vyjadřují pohyb ruky při podání, stejně tak jako je to vyjádřeno v českém jazyce. Tímto stylem podávají většinou děti nebo hráči začátečníci, jelikož tato technika 技术 jìshù nevyžaduje žádné speciální dovednosti ani sílu.⁹⁶ Druhým typem podání je tzv. podání bočné – estonské 勾手大力发球 gōushǒu dàlì fāqiú.⁹⁷ Toto podání se nyní již téměř nepoužívá, jde o starou techniku, která se používala na samých začátcích volejbalu, a jak je zřejmé z názvu, pochází tento styl z Estonska. Nejčastěji používaným servisem je servis vrchní 上手发球 shàngshǒu fāqiú.⁹⁸ Tento servis je založen na opačném principu než servis spodní, což vyplývá i z doslovných překladů obou ekvivalentů (下 xià – spodní a 上 shàng – vrchní). Dalším rozdílem je nadhoz balonu, při podání spodem se ve většině případů podává z ruky bez nadhozu, ovšem u podání

---

⁹² (董雪芬, 吴国正, 2009)

⁹³ (虞重干, 2009)

⁹⁴ (董雪芬, 吴国正, 2009)

⁹⁵ (虞重干, 2009)

⁹⁶ (董雪芬, 吴国正, 2009)

⁹⁷ (Ibid, 2009)

⁹⁸ (虞重干, 2009)

vrchem je nadhoz nutný a musí být proveden přesně (aby bylo podání provedeno co nejlépe), právě proto je tento typ podání náročnější. Posledním typem rotovaného podání je podání rotované z výskoku neboli smečované 跳发球 tiàofāqiú (skákat – 跳 tiào), tento se servis je nejčastěji využíván v mužském volejbale, jelikož se jedná o nejrychlejší a nejprudší formu servisu.⁹⁹ Principem tohoto podání je nadhodit si balon, provést smečářský rozběh a balon zasmečovat na soupeřovu polovinu hřiště.

Jak už bylo zmíněno, kromě rotovaného servisu existuje také plachtící servis, který má také několik možností realizace. Jedním z nich je vrchní plachtící podání 上手飘球 shàngshǒu piāoqiú.¹⁰⁰ Tento typ servisu je velmi často využíván v ženském volejbale, protože je poměrně těžké tento servis zpracovat bagrem (odbitím spodem) a většina ženských týmů při příjmu podání využívá právě techniku odbití spodem. Druhým typem plachtícího servisu je tzv. naskočené plachtící podání 跳发飘球 tiào fā piāoqiú.¹⁰¹ Tato technika je prováděna podobně jako podání smečované, pokud jde o rozběh, u obou typů se jedná o rozběh smečářský. Rozdíl je v úderu do balonu, kdy při plachtícím podání musí být míč udeřen krátkým a ostrým úderem, což má za následek plachtící dráhu letu míče.

Po zvládnutí techniky vrchního podání, ať už plachtícího nebo rotovaného se každý volejbalista učí podání umístit, a to například mezi dva hráče, na špatně přijímajícího hráče nebo do určité zóny.

Takovému servisu se říká servis umístěný 定点发球 dìngdiǎn fāqiú (přesné místo – 定点 dìngdiǎn).¹⁰² Každý podávající hráč má většinou za zadní lajnou místo, odkud podává nejčastěji, podle toho, na jaké straně koncové čáry stojí, má různé možnosti, jak podat. První z nich je podání po lajně 直线发球 zhíxiàn fāqiú, kde znak 直线 zhíxiàn vyjadřuje rovnou trasu nebo linku. Druhou možností je podání do diagonály 斜发球 xié fāqiú neboli šikmé (斜 xié) podání.¹⁰³ Tyto techniky se často využívají

---

⁹⁹ (虞重干, 2009)

¹⁰⁰ (Ibid, 2009)

¹⁰¹ (Ibid, 2009)

¹⁰² (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹⁰³ (李灏天, 2019)

pro podání do zóny 5, kde je přijímajícím hráčem hlavní smečař, tudíž účelem tohoto servisu je odstavit tohoto hráče z útoku nebo mu útok alespoň ztížit. Druhou variantou je naopak podání do zóny 1, odkud v jednom z postavení vybíhá nahrávač (viz níže), cílem je tedy opět udělat soupeři co největší problém při přihrávce a následně útoku.

Dalším způsobem, jak podání umístit, je krátké podání za síť, tedy do útočné zóny. V čínštině se tento výraz vyskytuje ve velmi jednoduché podobě, a to 短发球 duǎn fāqiú, tedy v doslovném překladu „krátké podání“. Opačným případem je podání dlouhé, tedy do zadní části hřiště, čínsky 长发球 cháng fāqiú.¹⁰⁴ Tento výraz je stejně jako v prvním případě doslovným překladem, tedy „dlouhé podání“.

Nyní už opustím zahájení hry, tedy podání a přesunu se k dalším herním činnostem. V případě, kdy jeden z týmů zahájí hru podáním, úkolem druhého týmu je balon zpracovat, tedy přijmout. Příjem je první dotyk hráče s balonem, který by měl následně směřovat na nahrávače. Jelikož je prvním ze tří možných dotyků, náleží mu čínský ekvivalent 一传 yīchuán.¹⁰⁵ Po příjmu, tedy prvním dotyku hráče s balonem přichází náhra, nahrávka nebo také nahrávání. Tato činnost patří nahrávači, jehož úkolem je balon nahrát smečaři. Nahrávač je v podstatě tvůrcem hry a má několik možností, jak balon zahrát, a to různými předem domluvenými signály a kombinacemi s útočícími hráči. Nahrávač má v podstatě za úkol nahrát balon tak, aby překvapil soupeřovi obránce na síti, ať už rychlostí nebo domluveným signálem, a umožnil tak svému smečaři útočit tzv. na bezblok, což znamená, že se soupeřovi obránci nestihnou na síti přesunout na správné místo tak rychle, aby se pokusili zablokovat útok. Náhra, nahrávka, nahrávání, nahrávat nebo také pinkat, to všechno jsou české výrazy pro činnost nahrávače, v čínštině hráči používají slovní spojení 传球 chuán qiú, které může kromě výše zmíněných výrazů znamenat také pinkat, jako ve smyslu odbítí balonu vrchem, ke kterému se podrobněji vrátím později.¹⁰⁶ Doslovně bychom toto spojení mohli do češtiny přeložit jako poslat balon, což v podstatě danou činnost vystihuje. Kromě výše zmíněného 传球 chuán qiú, používají volejbalisté pro nahrávku také výraz 二传 èrchuán, což je v podstatě druhý

---

¹⁰⁴ (乔卓奕, 2019)

¹⁰⁵ (张毓丹, 2019)

¹⁰⁶ (王天欣, 2019)

dotyk hráče s míčem, hned po příjmu.¹⁰⁷ Jak už bylo řečeno, úkolem nahrávače je posunout balon směrem k útočícímu hráči, který má za úkol zaútočit neboli zasměčovat. Obecně „útočit“ se v čínském jazyce vyjadřuje výrazem 进攻 jìngōng, který se používá v různých sportech.¹⁰⁸ První znak 进 jìn vyjadřuje pohyb směrem dopředu a znak 攻 gōng vyjadřuje útočit. V mnoha sportech se používají obecné výrazy jako je útok a obrana, i tato dvě slova mají v čínštině své ekvivalenty, a to 攻势 gōngshì pro útok a 守势 shǒushì pro obranu.¹⁰⁹ Smeč nebo smečovat je druh útoku, při kterém útočník použije tvrdý prudký úder za účelem dát soupeři bod. Pro smečování se v čínském jazyce používá výraz 扣球 kòu qiú nebo také 叩球 kòuqiú.¹¹⁰ Oba dva výrazy vyjadřují to samé, liší pouze v prvním znaku, který vyjadřuje ten samý význam a jedná se pouze o jinou variantu téhož znaku. Pro smeč je v čínském jazyce používáno slovo 主攻 zhǔgōng, kde znak 主 zhǔ znamená „hlavní“.¹¹¹ Smeč je tímto výrazem nejspíše označena, jelikož je to hlavním a nejčastěji používaným typem útoku. Ve chvíli, kdy smečující hráč útočí, soupeř se snaží útoku zabránit za pomoci tzv. bloku, což je obrana na síti. Již zmínění blokaři se snaží nad sítí sestavit „zed“ ze svých rukou a zabránit tak balonu přejít na jejich polovinu. 拦网 lánwǎng je výraz používaný pro blokování a v doslovném překladu znamená „blokovat síť“.¹¹² Obecně „bránit“ se v čínském jazyce vyjadřuje slovem 防守 fángshǒu, kde oba dva znaky znamenají „obrana, bránit“.¹¹³

Výrazy 一传 yīchuán, 二传 èrchuán, 主攻 zhǔgōng, 副攻 fùgōng, které vyjadřují příjem, nahrávku, hlavní útok a blok (a to v tomto pořadí), nejsou pouze výrazy označující tyto činnosti, ale mohou se použít i pro osoby, které dané činnosti vykonávají, tedy přijímající hráč, nahrávač, hlavní útočník a blokař neboli pomocný útočník.

Již výše jsem zmínila, že smečování není jediným typem útoku. Kromě tvrdého rychlého smečovaného útoku existuje také druhý typ, kterému se říká „zalívka“ (někdy i

---

¹⁰⁷ (张毓丹, 2019)

¹⁰⁸ (乔卓奕, 2019)

¹⁰⁹ (李灏天, 2019)

¹¹⁰ (乔卓奕, 2019)

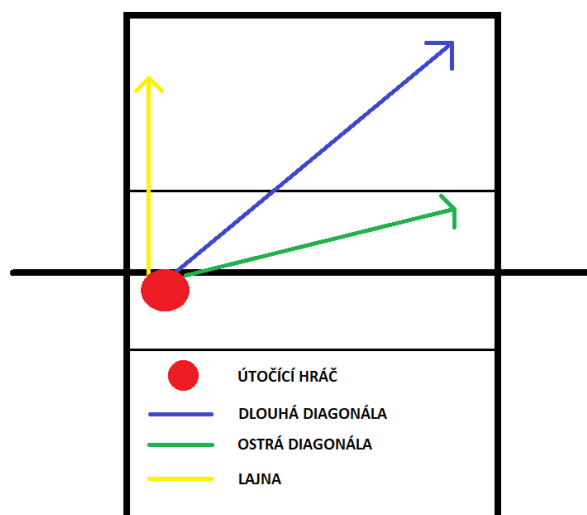
¹¹¹ (张毓丹, 2019)

¹¹² (Ibid, 2019)

¹¹³ (乔卓奕, 2019)

zálivka). Jedná se o lehký pomalejší útok umístovaný většinou těsně za síť za blokující hráče. V čínském jazyce se pro zálivku nebo zalívat použije výraz 吊球 diào qiú. Tento výraz se používá například i v tenise, kde rovněž vyjadřuje krátký míček za síť.¹¹⁴

S útokem obecně je spojeno ještě pár dalších základních pojmů, které je třeba znát. Útok je samozřejmě možné zacílit, a to například diagonálně. Útok do diagonály, čínsky 斜线扣球 xiéxiàn kòu qiú, je útok vedený úhlopříčně do protějšího rohu hřiště.¹¹⁵ Z tohoto výrazu je zřejmé, že samotná diagonála se v čínském jazyce vyjadřuje výrazem 斜线 xiéxiàn. Ve volejbale však rozlišujeme několik druhů diagonálních útoků. Prvním z nich je diagonála dlouhá, která opravdu směřuje až do protilehlého rohu hřiště. V čínštině se pro tento pojem objevuje výraz 大斜线 dàxiéxiàn. Druhým z nich je potom diagonála ostrá 小斜线 xiǎoxiéxiàn, což je oblast v útočné zóně šikmo od kúlu, ze kterého je útok veden, viz Obrázek 4 – Umístění útoku.¹¹⁶

Obrázek 4 – Umístění útoku

Kromě útoku do diagonály, lze stejně tak zaútočit i po lajně, Obrázek 3 – Umístění útoku. Lajna má v čínštině podobu 直线 zhíxiàn, což vlastně znamená „přímo“, což vyjadřuje směr útoku vzhledem k útočícímu hráči.¹¹⁷ Ze základních pojmů spojených s útokem zbývá ještě jeden pojem, a tím je „teč“ 打手 dǎshǒu.¹¹⁸

¹¹⁴ (乔卓奕, 2019)

¹¹⁵ (里肩宽, 2012)

¹¹⁶ (Ibid, 2012)

¹¹⁷ (Ibid, 2012)

¹¹⁸ (乔卓奕, 2019)

Balon může být tečován hráči na bloku nebo hráči v poli. Pokud je balon tečován, změni směr a je potom těžké ho zahrát. Při tečích na bloku většinou balon doletí daleko mimo hřiště a ve většině případů je nemožné ho zahrát.

Herní činnosti, které jsou již výše zmíněny lze provádět dvěma způsoby, a to buď odbitím vrchem, tzv. prsty nebo odbitím spodem neboli bagrem. Obě tato odbití jsou velmi těžká na techniku a není jednoduché se je naučit. Prsty neboli odbití vrchem, čínsky 上手传球 shàngshǒu chuánqiú, se provádí s rukama zvednutýma nad čelo tak, že palce a ukazováky obou rukou spolu dohromady tvoří trojúhelník, viz Obrázek 5 – Odbití vrchem.¹¹⁹ Jelikož je toto spojení příliš dlouhé používá se při hře pouze zkrácený výraz, a to 传球 chuánqiú.¹²⁰ Odbití spodem, jinak řečeno bagr, je prováděn spojením obou předloktí a rukou doprovázeného úplným propnutím paží. Balon je odbíjen v podřepu s pažemi napnutými, viz Obrázek 6 – Odbití spodem. Čínským ekvivalentem pro odbití spodem je 垫球 diànqiú, a to nejspíše proto, že znak 垫 diàn v překladu znamená „dát něco dospodu, pro zvýšení nebo zvednutí něčeho“, což vlastně vystihuje pohyb rukou vůči míči.¹²¹

Obrázek 5 – Odbití vrchem

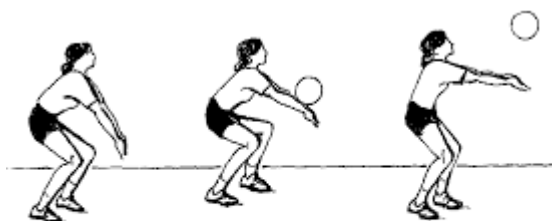
---

¹¹⁹ (虞重干, 2009)

¹²⁰ (张毓丹, 2019)

¹²¹ (董雪芬, 吴国正, 2009)

Obrázek 6 – Odbití spodem

Co se techniky týče, kromě odbití spodem a vrchem jsou tu ještě další činnosti, které by měl volejbalista ovládat. Patří mezi ně například náběh na smeč, čínsky 上步 shāngbù¹²² nebo také 助跑 zhùpǎo¹²³. Používanějším výrazem je první varianta, která se v této podobě používá, protože znak 上 shāng v překladu znamená třetí tón, tedy tón který nejprve klesá a poté stoupá. Právě zde je podobnost s náběhem na smeč, při němž jde hráč nejprve lehce do podřepu a poté se dynamicky vymrští směrem vzhůru. Druhým znakem v tomto výrazu je 步 bù, což v překladu znamená krok. Výraz 助跑 zhùpǎo se ve sportovní terminologii běžně používá a znamená obecně „rozběh“. Existují celkem dva typy náběhu na smeč, prvním z nich je tříkrokový rozběh 散步主炮 sānbù zhùpǎo, který se používá při klasickém smečování z kúlů, tedy ze zón 2 a 4. Druhým typem je rozběh dvou krokový 双腿助跑 shuāng tuǐ zhùpǎo, který se naopak využívá při útoku středem sítě, protože je rychlejší.¹²⁴ Před provedením smečářského rozběhu je ovšem nutné, aby hráč nejprve odstoupil od sítě, a to zhruba na útočnou čáru, teprve poté se může začít na smeč rozbíhat. Pro odstupování existuje v čínském jazyce také ekvivalent, a sice 撤步 chèbù, což je v podstatě něco jako „odklidit se“, v přeneseném významu „ustoupit, odstoupit“.¹²⁵

Další technickou herní činností, kterou by měl hráč zvládat je tzv. kaple. Tento úder se používá zejména v plážovém volejbale, kde klasické odbití vrchem není povoleno (muselo by být provedeno naprosto čistě, tzn. bez rotace balonu). V šestkovém volejbale

¹²² (王天欣, 2019)

¹²³ (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹²⁴ (Ibid, 2009)

¹²⁵ (乔卓奕, 2019)

je využívána nejčastěji přijímajícími hráči, kteří nechtějí přijímat tvrdá podání do prstů, a chtějí tak své prsty a zápěstí chránit, viz Obrázek 7 – Kaple.

Obrázek 7 – Kaple

K volejbalu neodlučitelně patří také pády. I zde existuje několik typů, jak je možné balon v pádu vybrat. Prvním z nich je skluz, tento typ pádu se vidí většinou v ženském volejbale. Skluz je pád směrem dopředu s dominantní rukou nataženou v před. Ruka musí být v době, kdy na ni balon dopadne celá na zemi, a to proto, aby se balon odrazil do výšky. V čínštině se pro skluz objevují dva výrazy, prvním je 向前側滑垫球 xiàngqián cèhuá diànqiú, kde první dva znaky vyjadřují směr vpřed, třetí a čtvrtý znak dohromady tvoří „pád na nějakou stranu“ a poslední dva znaky je možno překládat jako „odbití spodem“ nebo taktéž obecně „odehrání balonu“. ¹²⁶ Druhým z výrazů je 前扑 qián pū (垫球 diànqiú¹²⁷), kde první znak znamená vpřed a znak druhý by se dal volně přeložit jako „hodit sebou“, což dohromady znamená něco jako vrhnout se dopředu, čímž je vlastně popsán pohyb při skluzu.¹²⁸ Druhým typem pádu je tzv. „rybička“, tento typ se naopak vidí nejčastěji v mužském volejbale, na rozdíl od skluzu, kde je ruka při kontaktu s balonem na zemi, je u rybičky balon odbíjen ve vzduchu. Samotná rybička se v čínštině objevuje jako 鱼跃 yúyuè (垫球 diànqiú), vybrat balon rybičkou je potom 鱼跃救球 yúyuè jiù qiú.¹²⁹ Doslovným překladem do

¹²⁶ (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹²⁷ (虞重干, 2009)

¹²⁸ (乔卓奕, 2019)

¹²⁹ (虞重干, 2009)

češtiny tento výraz znamená zachránit balon rybím skokem. Posledním typem pádu je pád stranou, čínsky 左右侧滑垫球 zuǒyòu cèhuá diànqiú.¹³⁰ Stejně jako u skluzu vyjadřuje odbití balonu v pádu, ovšem zde je pád směřován ne vpřed, ale do stran. Obecně odbití balonu se dá v čínštině vyjádřit také spojením 击球 jī qiú, což doslovně znamená „být v kontaktu s balonem“.¹³¹

V kategorii Účastníci byly již zmíněny jednotlivé posty, co však ještě zmíněno nebylo, je, že každý z postů má své určené postavení lišící se od postavení základního. Základní postavení je takové, ve kterém družstvo nastoupí do zápasu a po každé výměně se do něj musí vracet. Po každé ztrátě se toto základní postavení otočí o jedno, a to ve směru hodinových ručiček. Tato rotace je tu z důvodu toho, aby se každý z hráčů vystřídal na podání (podává hráč stojící v zóně č. 1). Postavení 固定的位置 gùdìng de wèizhì, doslovně přeloženo „pevná/stabilní pozice, se před každým začínajícím setem musí nahlásit zapisovateli, který následně při hře kontroluje, zda nedošlo k chybě v postavení, což by znamenalo ztrátu míče a bod pro soupeře.¹³² Poté, co podávající družstvo podá (zaservíruje) nebo přijímající družstvo balon přijme a následně zaútočí, dojde k přeběhnutí, tzn. nahrávač, blokaři i smečaři si přejdou do svých pozic, viz Obrázek 8 – Postavení. V čínském jazyce je tato přeměna označována jako 换位 huànwèi neboli výměna pozic.¹³³

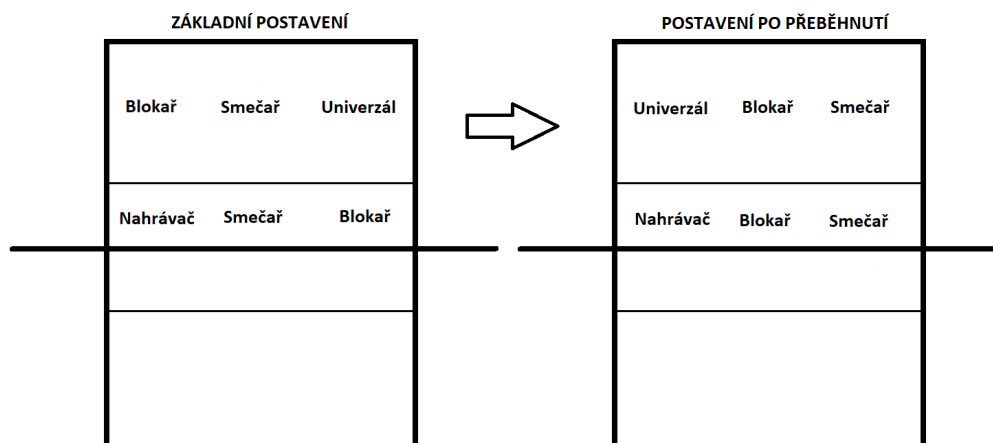
---

¹³⁰ (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹³¹ (王天欣, 2019)

¹³² (乔卓奕, 2019)

¹³³ (Ibid, 2019)

Obrázek 8 – Postavení

Jak už bylo zmíněno výše, hráči se po každé ztrátě otočí v základním postavení o jedno ve směru hodinových ručiček. Nastanou tedy celkem 3 postavení, ve kterých bude nahrávač v zadní zóně, ale i přesto musí nahrávat, tzv. vbíhat 去传球 qù chuánqiú.¹³⁴ V tomto momentu má družstvo výhodu tří útočníků na síti (smečář, blokař a univerzál).

Co se týče pojmů z oblasti herní terminologie, patří sem také pojmy, jako například chyba/udělat chybu neboli zkažit balon. V čínském jazyce jde o výraz 失误 shīwù a používá se pro vyjádření chyby i u ostatních sportů.¹³⁵ Ve volejbale se dá chybovat různě, a to například zkažením útoku. Chyba na smeči 扣球失误 kòuqiú shīwù je jednou z nejčastějších volejbalových chyb. Další z takových chyb je chyba na podání 发球失误 fāqiú shīwù.¹³⁶ Tyto chyby jsou z velké části způsobené tím, že míč skončí v zámezí, tedy v autu nebo mimo hřiště. Tohle všechno jsou výrazy, které jsou v čínském jazyce vyjádřeny pouze jedním, a to 出界 chūjiè, kde 出 chū znamená „jít ven“ a 界 jiè zase „mez, hranice“. Opak zkaženého podání je přímý bod z podání neboli „eso“, čínsky 发球得分 fāqiú défēn.¹³⁷ Výraz 得分 défēn v překladu znamená „skórovat, dávat body“.¹³⁸ Pokud jsme u bodů, může při hře nastat stav, kdy jsou obě družstva vyrovnaná. Stav, kdy mají obě družstva stejný počet bodů, v čínštině zastupuje spojení 平分

¹³⁴ (王天欣, 2019)

¹³⁵ (张毓丹, 2019)

¹³⁶ (乔卓奕, 2019)

¹³⁷ (Ibid, 2019)

¹³⁸ (Ibid, 2019)

píngfēn, kde první ze znaků v překladu znamená „stejná úroveň“ a druhý z nich, jako už bylo řečeno „bod“. Ve hře také může nastat chvíle, kdy je stejný stav setů. Tento stav je v čínštině vyjadřován stejný principem jako výraz předchozí, tedy spojením slov označujících stejnou úroveň a set, tzn. 平局 píngjú.¹³⁹ V jiných sportech se tento výraz používá i pro vyjádření remízy.

Už několikrát jsem se výše zmínila o signálech, tedy různých kombinacích a druzích nahrávky, na kterých se nahrávač se svými útočníky domlouvá. Nyní je čas ty nejzákladnější představit. Úplně nejběžnější nahrávkou je nahrávka do kůlu, často nazývaná také jako „normál“. V čínském jazyce jsem pro tento typ nahrávky našla 2 výrazy, a to 正面扣球 zhèngmiàn kòu qiú¹⁴⁰, kde první dva znaky vyjadřují směr vpřed, a 4 号位进攻 4 hào wèi jìngōng¹⁴¹, což vyjadřuje, že útok je veden ze zóny číslo 4. Tento samý signál je proveditelný i za hlavu, tedy na druhý kúl, z něž útočí většinou univerzál, takové nahrávce se hovorově říká „handa“ Této nahrávce se v čínském jazyce říká 2 号位扣球 2 hào wèi kòuqiú.¹⁴² Stejně jako u předchozího signálu i toto znamená, že je útok veden ze zóny číslo 2. Tyto signály patří mezi pomalejší, to znamená, že ve většině případů nedělá blokařům soupeře problém se k míči dostat včas a zablokovat ho.

Jak je zřejmé z předchozí věty, existují i signály rychlejší, které je obtížnější dostihnout a zablokovat. Patří mezi ně například signály střelené neboli střelby, tzn., že je dráha letu míče plošší, a balon je tedy rychlejší. Střelba se dá zahrát do obou kůlů, to znamená střelba do kůlu (vpřed) a střelba za hlavu (vzad). Střelba do hlavního kůlu (kúl u zóny 4) se v čínštině vyjadřuje výrazem 平拉开球 píng lākai qiú, u něhož je velice těžké určit, proč se tento signál nazývá právě tímto jménem.¹⁴³ Matoucí je slovo 拉开 lākai, které může znamenat jednak „roztáhnout“, což by mohlo souviset s roztažením obrany, a jednak „zvýšit“, což by naopak mohlo indikovat výšku letu míče. Střelba za hlavu má v čínštině také svůj ekvivalent, a tím je 背平快球 bèi píng kuài

---

¹³⁹ (张毓丹, 2019)

¹⁴⁰ (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹⁴¹ (乔卓奕, 2019)

¹⁴² (Ibid, 2019)

¹⁴³ (董雪芬, 吴国正, 2009)

qiú, tedy rychlý útok dozadu (za hlavu).¹⁴⁴ Znak 平 píng v obou případech znamená „rovnost“ a vztahuje se tedy k dráze letu míče, která je rovná, plochá.

Signály, které byly do této doby rozebírány, byly určené k útoku hlavním dvěma útočníkům, a sice smečařům a univerzálovi. Ovšem nejrozmanitější škálu signálů má nahrávač pro útočníky útočící středem sítě, tedy blokaře. Prvním z nich je tzv. metr, tento název nese proto, že výška, do které nahrávač balon pinkne, by měla být jeden metr. Čínsky je tento signál vyjádřen výrazem 3 号位半高球 3 hào wèi bàn gāo qiú (častěji (虞重干, 2009) používána pouze zkrácená verze – 半高球 bàn gāo qiú).¹⁴⁵ Tento výraz označuje zónu 3 jako místo útoku, a navíc ještě výšku útoku, v tomto případě se jedná ani ne vysoký ani ne nízký, jak označuje znak 半 bàn „poloviční, polo“. Druhým výrazem pro tento signál je 半块球 bàn kuài qiú, který lze volně přeložit jako „polo-rychlý balon“.¹⁴⁶ Útoky vedené středem jsou nejrychlejšími útoky vůbec. Právě zmiňovaný metr je pouze výjimkou potvrzující pravidlo. Mezi nejrychlejší útoky patří tzv. „rychlík“ a v čínštině mu je přisuzován výraz 近体块球 jìn tǐ kuài qiú.¹⁴⁷ Doslovný překlad znaků je v tomto případě „blízko“, „tělo“, „rychlý“ a „míč“, což vlastně tento signál perfektně vystihuje, jelikož je to signál rychlý a nahrávač balon nahrává jen těsně od svého těla, proto je také dráha balonu krátká a je velice těžké tento útok zablokovat. Rychlík se samozřejmě dá nahrát také za hlavu, což je v čínštině vyjádřeno jako 背快球 bèi kuài qiú.¹⁴⁸ Mezi další rychlé signály vedené středem sítě patří tzv. „čtyřka“. To je signál, který není hrán přímo u nahrávače, ale zhruba 2 metry od nahrávače a dráha letu míče je plochá. I tento signál se hraje vpřed i vzad. Čtyřka vpřed se v čínštině objevuje pod názvy 短平快 duǎn píng kuài¹⁴⁹ a 冲进 chōng jìn¹⁵⁰. První z výrazu je téměř shodný s výrazem pro střelbu do kůlu, liší se však znakem 短 duǎn, který znamená „krátký“, je tedy zřejmé, že signál čtyřka je kratší než nahrávka do kůlu. Druhý výraz znamená v překladu „spěchat“, což v podstatě tento rychlý signál

---

¹⁴⁴ (Ibid, 2009)

¹⁴⁵ (乔卓奕, 2019)

¹⁴⁶ (虞重干, 2009)

¹⁴⁷ (Ibid, 2009)

¹⁴⁸ (Ibid, 2009)

¹⁴⁹ (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹⁵⁰ (乔卓奕, 2019)

vystihuje. Čtyřka za hlavu je potom samozřejmě 背短平快 bèi duǎn píng kuài.¹⁵¹ Posledním signálem, který může sám blokař u sítě zahrát je „jednonožka“, tento název získal, jelikož se na rozdíl od ostatních signálů hráč odrazí pouze z jedné nohy. V čínském jazyce název nejspíš vznikl stejným principem, protože se jedná o výraz 单腿快球 dān tuǐ kuài qiú, kde 单腿 dān tuǐ vyjadřuje jednu nohu.¹⁵² Nejspíše protože je tento název příliš dlouhý nebo je možná náročnější na výslovnost, má tento signál ještě jeden čínský ekvivalent, a sice 背遥 bèi liú.¹⁵³ Tento výraz se skládá ze dvou znaků, které dohromady dávají spojení „zadní procházka“, což je nejspíš dáno tím, že se signál hraje za hlavu nahrávače a není tak rychlý, jako například rychlík.

Až doposud byla řeč pouze o signálech, při kterých útoční přední hráči, existují však i signály pro hráče zadní, kteří však při útoku nesmí přešlápnout útočnou čáru (musí se odrazit před útočnou čarou, dopadnout však už v útočném pásmu mohou). Existují zde dva typy útoků, jednomu z nich se říká „trojka“ jelikož se útočí zpoza útočné čáry, která je od sítě vzdálená přesně 3 metry. Nejčastěji je tento signál využíván univerzálem (v zóně 1). V čínštině má tento signál jednoduchý název, a to 后三 hòu sān, tedy v překladu „za trojkou“.¹⁵⁴ Tento signál je vyšší a pomalejší než signál druhý, který je velmi rychlý a převzal svůj název z angličtiny. Jedná se o tzv. pipe, což je rychlý útok, ve většině případů ze zóny 6. V čínštině je tento signál popsán znaky 后排快球 hòu pái kuài qiú, které ho dokonale vystihují (zadní část hřiště + rychlý míč).¹⁵⁵

K volejbalu také samozřejmě neodlučitelně patří atmosféra, kterou vytváří zejména diváci 观众 guānzhòng a fanoušci 球迷 qiú mí.¹⁵⁶ Čínský ekvivalent pro diváky je tvořen dvěma znaky, z nichž první znamená „dívat se, pozorovat“ a druhý označuje skupinu lidí, doslovně „dav“. Slovo fanoušek se skládá také ze dvou znaků, kde první z nich už není třeba vysvětlovat (viz kategorie Základní pojmy) a druhý z nich znamená přímo „fanoušek“. Hráče při zápase vždy motivuje, když mají na tribunách někoho, kdo

---

¹⁵¹ (虞重干, 2009)

¹⁵² (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹⁵³ (乔卓奕, 2019)

¹⁵⁴ (Ibid, 2019)

¹⁵⁵ (董雪芬, 吴国正, 2009)

¹⁵⁶ (王天欣, 2019)

jim tleská 鼓掌 gǔzhǎng například při povedeném útoku nebo obranném bloku.¹⁵⁷ Pokud však v hale není nikdo, kdo by mohl týmům fandit 助威 zhùwēi¹⁵⁸, je důležité, aby se hráči v týmu začali povzbuzovat 鼓励 gǔlì¹⁵⁹ mezi sebou a vyburcovali se tak sami k lepším výkonům.

Rozhodčí a jeho pokyny

Jak již bylo zmíněno v kategorii Účastníci, k volejbalu nepochybně patří rozhodčí. Rozhodčí zahajují, řídí a ukončují hru. Mají také ve své pravomoci rozdávat tresty a vylučovat hráče.

K tomu, aby mohli hru řídit, potřebují pouze píšťalku 哨子 shàozi¹⁶⁰ a žlutou 黄牌 huángpái a červenou kartu 红牌 hóngpái¹⁶¹. Píšťalka slouží k zahájení utkání a také každé výměny. Jsou jí také signalizovány oddechové časy a střídání. Všechny tyto pokyny jsou signalizovány jedním delším písknutím, ovšem na ukončení utkání musí rozhodčí zapískat 吹哨儿 chuī shàoer dvakrát krátce.¹⁶² Karty slouží k potrestání nebo napomenutí, ať už hráče, trenéra nebo celého týmu.

Rozhodčí během hry dávají mnoho pokynů 裁判手势 cáipàn shǒushì, kde 手势 shǒushì znamená gesto nebo signál.¹⁶³ Většina z nich je prováděna výhradně postavením obou paží.

Rozhodčí řídí hru v podstatě od okamžiku, kdy se hráči začnou rozsvičovat, hlídá čas a signalizuje, kdy mají hráči zahájit rozsvěčování a následně trénink podání, než utkání začne. Během rozsvěčování si k sobě rozhodčí zavolá oba kapitány, aby proběhlo losování. Ve vyšších soutěžích rozhodčí hází mincí, na jejíchž stranách jsou nápisy HOSTÉ a DOMÁCÍ, v nižších soutěžích kapitáni losují známou hrou Kámen, nůžky,

---

¹⁵⁷ (Academy, 2013-2020)

¹⁵⁸ (王天欣, 2019)

¹⁵⁹ (李晓琪, 2012)

¹⁶⁰ (张毓丹, 2019)

¹⁶¹ (虞重干, 2009)

¹⁶² (王天欣, 2019)

¹⁶³ (虞重干, 2009)

papír. Kapitán, který vyhraje, má právo vybrat, zda jeho družstvo utkání zahájí podáním nebo příjmem. Prohraný kapitán potom volí stranu, na které bude jeho tým začínat. Těsně před zahájením utkání dostanou týmy od rozhodčího signál k pozdravu, to znamená, že se oba týmy seřadí na koncových čarách svých polovin hřiště a provedou pokřik, ve kterém pozdraví své soupeře a někdy také rozhodčího. Tento typ pozdravu platí pro nižší soutěže, v soutěžích vyšších se oba týmy postaví doprostřed hřiště po celé jeho délce a poté si soupeři pod sítí podají ruce. Základní sestavy jsou potom ještě speciálně představovány při vstupu na herní plochu těsně před začátkem utkání. Po konci utkání rozhodčí znovu zavelí k pozdravu, což znamená, že si kapitáni podají ruce s rozhodčím a poté si ruce podají i oba týmy pod sítí.

Vůbec prvním pokynem ke hře je zahájení hry, tedy „povolení podání“¹⁶⁴ 允许发球 yǔnxū fāqiú¹⁶⁵ (doslovně 允许 povolení a 发球 podání), kdy rozhodčí posunutím paže od podávajícího hráče směrem na soupeřovu stranu hřiště za doprovodu píšťalky dá podávajícímu hráči signál k tomu, že může zahájit výměnu. Předtím ovšem dává rozhodčí hráčům pokyn, kterým dává najevo, které družstvo je podávající 发球队 fāqiúduì¹⁶⁶, a to tak že příslušnou paží rozpaží a ukáže tak směrem na „podávající družstvo“, což je také přesný název pokynu v pravidlech českého volejbalu.¹⁶⁷ Každý hráč má na podání pouze 8 sekund, během nichž musí hru zahájit, v opačném případě družstvo ztrácí míč a soupeřovi je připsán bod za chybu na podání. V takovém případě rozhodčí signalizuje ztrátu balonu, a to pokynem „zdržení podání“¹⁶⁸ 发球延误 fāqiú yánwù, kdy rozhodčí v doprovodu píšťalky zvedne paže a na prstech ukáže číslo 8.¹⁶⁹ Znaky 延误 yánwù zde znamenají ztrátu způsobenou zpožděním. Toto ovšem není jediná chyba na podání, kterou může rozhodčí odpískat. Další takovou je například podání do sítě, čínsky 发球触网 fāqiú chù wǎng.¹⁷⁰ Výraz 触网 chù wǎng znamená „dotyk sítě“ a rozhodčí tento pokyn provede tak, že nataženou rukou ukáže na síť. V pravidlech českého volejbalu se tento pokyn nazývá „míč se po podání dotkne sítě mezi

---

¹⁶⁴ (ČVS, 2016)

¹⁶⁵ (虞重干, 2009)

¹⁶⁶ (Ibid, 2009)

¹⁶⁷ (ČVS, 2016)

¹⁶⁸ (Ibid, 2016)

¹⁶⁹ (虞重干, 2009)

¹⁷⁰ (Ibid, 2009)

anténkami a nepřeletí svislou rovinu sítě“.¹⁷¹ Další chybou, které se hráč při podání může dopustit je, že balon nenadhodí (podává tedy z ruky) nebo balon nadhodí, ale neodbije a balon spadne na zem. V takovém případě rozhodčí provede pokyn „míč nenadhozen nebo puštěn v okamžiku podání“¹⁷², čínsky 发球时球未抛起 fāqiúshí qiú wèipāoqǐ, což doslovně znamená, že míč při podání nebyl vyhozen, ale ve volejbalové terminologii tento pokyn zahrnuje i chybu, kdy hráč balon vyhodí, ale neodbije.¹⁷³ V případě, že rozhodčí použije tento pokyn, tedy zvedne napnutou paži dlaní vzhůru, ztrácí podávající družstvo míč a bod je připsán soupeři. Během podání, nemusí chybu nutně udělat pouze podávající hráč, ale mohou se jí dopustit i jeho spoluhráči, a to tím že provedou „chybu při blokování nebo clonění“.¹⁷⁴ Tato chyba vzniká při nedovoleném clonění, kdy se hráči podávajícího družstva snaží zabránit přijímajícím soupeřům ve výhledu na podávajícího hráče a ztížit jím tak přihrávku neboli příjem. V čínštině se tento pokyn vyjadřuje znaky 掩护和拦网犯规 yǎnhù hé lánwǎng fànguī.¹⁷⁵ První dva znaky vyjadřují štít, v tomto případě tedy clonu, následuje spojka „a“ 和 hé, poté znaky 拦网 lánwǎng, které vyjadřují blokování, a nakonec znaky 犯规 fànguī, což je porušení pravidel. Jak už bylo řečeno, tento pokyn může sloužit také pro chyby při blokování, kterými jsou například blokování podání, míč od bloku letí „mimo“ (do autu/zámezí), anebo situace, kdy se blokující hráč dotkne míče na území soupeře dříve než útočící hráč soupeře. Rozhodčí v těchto zmíněných situacích, samozřejmě za doprovodu píšťalky, oběma pažemi vzpaží a dlaně nasměruje směrem od sebe.¹⁷⁶

Pokud zůstaneme u sítě, je zde pár dalších pokynů, které rozhodčí v zápase používá. Prvním z nich je například pokyn „dotek sítě hráčem“, který je v celku jasný, tedy každý kontakt hráče se sítí je chyba (ať už rukou, hlavou, vlasy nebo tělem).¹⁷⁷ V čínštině rozhodčí pro tento pokyn používají frázi 队员触网 duìyuán chùwǎng, což je obdobný pokyn jako při chybě na podání, ovšem zde, se sítě dotýká hráč a ne míč.¹⁷⁸ Tyto dva pokyny se nepodobají pouze znaky, ale jsou stejné i v provedení pokynu rozhodčího,

---

¹⁷¹ (ČVS, 2016)

¹⁷² (Ibid, 2016)

¹⁷³ (虞重干, 2009)

¹⁷⁴ (ČVS, 2016)

¹⁷⁵ (虞重干, 2009)

¹⁷⁶ (ČVS, 2016)

¹⁷⁷ (Ibid, 2016)

¹⁷⁸ (虞重干, 2009)

tedy zdvihnutí natažených paží dlaněmi vzhůru. Další situací, kdy rozhodčí přeruší hru svým signálem je „vniknutí hráče do pole soupeře“¹⁷⁹, tedy zjednodušeně přešlap střední čáry. Stejně tak je to vyjádřeno i v jazyce čínském, a to 进入对方场区 jìnrù duìfāng chǎngqū, tedy „vstup na protější hřiště“.¹⁸⁰ Rozhodčí při tomto pokynu nataženou paží ukáže na střední čáru. Tento signál rozhodčí využívá také v situaci, kdy se podávající hráč dotkne vlastního pole, zjednodušeně řečeno při podání přešlápne koncovou čáru.

Další, v pořadí třetí chybou, které se hráč na síti může dopustit je „sáhnutí za síť“. Při této chybě rozhodčí umístí ruku nad síť a dlaň směřuje dolů.¹⁸¹ Hráč se této chyby dopustí, v případě, že se v prostoru soupeře dotkne balonu nebo protihráče dříve anebo během soupeřova útoku. Dále také v situaci, kdy hráč udeří do míče v hracím prostoru soupeře a při chybách na bloku. I v čínském jazyce má tato chyba a zároveň pokyn rozhodčího svůj název, a tím je 过网 guò wǎng, tedy „přesáhnout síť“.¹⁸² V případě, že se nějaký hráč této chyby dopustí, rozhodčí zapíská a jednu ruku položí kolmo nad síť s dlaní směřovanou dolů.¹⁸³

S chybami na síti také souvisí pokyn „chyby při útočném úderu“. Tyto chyby jsou způsobeny v situacích, kdy hráč zadní zóny provede útočný úder ze zóny přední, přičemž je v okamžiku úderu balon nad úroveň vrchního okraje sítě (tedy hovorově nad páskou). Tato situace se týká také libera, které jak už bylo řečeno, nemůže útočit, pokud je balon nad síť. Libero také nemůže odbít balon vrchem, pokud se nachází v útočné zóně, pokud tak ovšem učiní a jeho spoluhráč následně dokončí útok, jedná se také o chybu při útočném úderu.¹⁸⁴ Čínský jazyk tento pokyn vyjadřuje následovně, 后排队员进攻性击球犯规 hòu pái duìyuán jìngōngxìng jī qiú fànguī.¹⁸⁵ První čtyři znaky opět vyjadřují hráče zadní zóny, následujících pět znaků vyjadřuje útočný úder a poslední dva znaky už se v této práci objevili a byly přeloženy jako „porušení pravidel“. Při tomto

---

¹⁷⁹ (ČVS, 2016)

¹⁸⁰ (虞重干, 2009)

¹⁸¹ (ČVS, 2016)

¹⁸² (虞重干, 2009)

¹⁸³ (ČVS, 2016)

¹⁸⁴ (Ibid, 2016)

¹⁸⁵ (虞重干, 2009)

pokynu rozhodčí nejprve jednou rukou vzpaží a následně skloní předloktí směrem dolů.¹⁸⁶

Hráči při hře mohou dělat různé chyby, které by měl být rozhodčí schopen zaregistrovat a následně na ně reagovat svým pokynem. Jednou z těchto chyb je například „chycení“.¹⁸⁷ V tomto případě hráč nesmí balon chytit a následně hodit, míč se musí od hráče odrazit. Rozhodčí tuto chybu označí tak, že ohne předloktí s dlaní směrem vzhůru, tento pokyn se také používá pro tzv. tažený míč, což znamená, že hráč balon ve svých rukách na malý okamžik podržel a následně vyhodil. V čínštině se pro tento pokyn používá výraz 持球 *chí qiú*, který se ve sportovní terminologii používá obecně pro „držení“.¹⁸⁸ Další chybou, která se v zápase může často objevovat je chyba „čtyři odbítí“¹⁸⁹, hovorově pouze „čtyři“. Tato chyba nastává v okamžiku, kdy družstvo není schopné v rámci třech úderů dostat míč na soupeřovu polovinu. Výjimkou je pouze situace, kdy je prvním kontaktem s balonem blok, v tomto případě mohou následovat další tři odbítí, než balon přejde na stranu soupeře. Rozhodčí na tuto chybu reaguje jednoduše, a to tak, že na prstech jedné ruky ukáže číslo čtyři. V čínském jazyce se tato chyba vyjadřuje stejně jako v jazyce českém, tedy 四次击球 *sì cì jīqiú*, což je doslovně „čtyřikrát odbít balon“.¹⁹⁰ Podobnou chybou je také tzv. „dvojdotek“.¹⁹¹ Této chyby se hráč dopustí v případě, že se balonu dotkne dvakrát za sebou. Výjimkou je opět stejná situace s blokem, stejně jako v předchozím případě. I při této chybě je pokyn rozhodčího velmi jasný a srozumitelný, jelikož na tuto chybu rozhodčí reaguje zdviženou rukou, na níž tentokrát ukazuje číslo dvě. Hovorově se této chybě mezi volejbalisty říká „dvoják“, v čínštině se mu říká 连击 *liánjī*¹⁹², což se obecně ve sportech používá pro dvojdotek. Znak 连 *lián* znamená „spojit, připojit“ a 击 *jī* vyjadřuje odbítí nebo kontakt s balonem, jak už bylo zmiňováno dříve. Dohromady lze tyto znaky tedy překládat jako „spojit/spojené odbítí“, což je v podstatě totéž jako dvojdotek. Kontakt hráče s balonem může s končit chybou i v případě, že hráč v poli balon takzvaně „tečuje“,

---

¹⁸⁶ (ČVS, 2016)

¹⁸⁷ (Ibid, 2016)

¹⁸⁸ (虞重干, 2009)

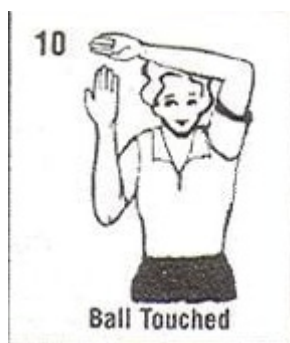
¹⁸⁹ (ČVS, 2016)

¹⁹⁰ (虞重干, 2009)

¹⁹¹ (ČVS, 2016)

¹⁹² (虞重干, 2009)

tedy dotkne se míče, který následně zamíří do zámezí. Rozhodčí „tečovaný míč“ zahlásí tak, že jednu ruku ohne v lokti dlaní směrem k sobě s prsty nataženými a druhou rukou po prstech přejede a naznačí tak pohyb míče od rukou hráče směrem pryč, viz Obrázek 9 – Tečovaný míč.¹⁹³ V čínském jazyce se pro tento pokyn používá fráze 触手出界 chù shǒu chūjiè, kde znak 触 chù znamená „dotknout se“ a 手 shǒu „ruka“, což dohromady dává „dotknout se ruky“ nebo „dotyk ruky“ a poslední dva znaky, jak už bylo zmíněno, znamenají zámezí nebo aut.¹⁹⁴

Obrázek 9 – Tečovaný míč

Nejčastějšími pokyny rozhodčího jsou samozřejmě „míč v hřišti“ a „míč mimo“, kterými bývá ukončena většina výměn.¹⁹⁵ Míč v hřišti je zakončení výměny, kdy balon spadne na zem uvnitř hřiště. Pokud této situaci nepředcházela nějaká chyba, je bod přiznán opačnému družstvu než tomu, kterému balon spadl. Rozhodčí tuto situaci signalizuje tak, že jednou rukou ukáže k zemi směrem k družstvu, na jehož hřiště balon dopadl. V čínštině se tato situace označuje jako 界内(球) jiènnèi(qiú), tedy v doslovném překladu „uvnitř hranic“.¹⁹⁶ Opačně je tomu v situaci, kdy míč ať už po útoku nebo po podání skončí v zámezí, tedy mimo hrací hřiště. V tomto případě se rozhodčí uchýlí k druhému zmiňovanému pokynu, tedy k „míči mimo“. Tento pokyn vyjádří tak, že ohne obě předloktí do svislé polohy, tak že mu dlaně směřují k obličeji.¹⁹⁷ Bod se přidělí opačnému týmu než tomu, který balon do autu zahrál. Čínsky je tato situace vyjádřena frází 出界(球) chūjiè(qiú), což naopak znamená „vně hranic“.¹⁹⁸ V češtině se spojení míč mimo v běžném hovoru moc nepoužívá, častěji užívaný výraz je

¹⁹³ (ČVS, 2016)

¹⁹⁴ (虞重干, 2009)

¹⁹⁵ (ČVS, 2016)

¹⁹⁶ (虞重干, 2009)

¹⁹⁷ (ČVS, 2016)

¹⁹⁸ (虞重干, 2009)

například míč v zámezí, ale vůbec nejčastěji se používá výraz „aut“ z anglického „out“. Je zajímavé, že je tento výraz používán i mezi volejbalisty v Číně.

Již výše jsem se okrajově zmínila o základním postavení a tzv. přebíhání do svých pozic. Zmínila jsem také, že se hráči po každé výměně musejí vracet zpět do základního postavení. Pokud to ovšem neprovedou, čehož by si měl rozhodčí všimnout tak, že zkontroluje lístek s postavením. Jedná se o lístek, který před začátkem každého setu trenéři předají rozhodčímu, na tomto lístku je nakreslena polovina hřiště a rozdělena na 6 zón (viz Obrázek 2 – Zóny), a právě do každé zóny je trenér povinen zapsat číslo dresu hráče, podle toho, v jakém postavení zahajují set. Podle tohoto lístku rozhodčí kdykoliv zjistí, jací hráči mají stát vedle sebe, a kteří naopak ne. Podle toho lze naprosto lehce určit, zda došlo k „chybě v postavení nebo pořadí postupu“.¹⁹⁹ Pokud tento signál rozhodčí zahlásí, tedy provede krouživý pohyb ukazováčkem směřovaným k zemi, družstvo ztrácí míč a bod je připsán soupeři. Nemusí se jednat pouze o chybné postavení, co se týče rotace. Chyba může být způsobena také tím, že například nahrávač, který je momentálně zadní (základní postavení v zadní zóně), stojí špatně vzhledem k hráčům předním nebo při příjmu vyběhne k síti dříve, než podávající soupeř udeří do míče. Toto všechno se řadí k pokynu rozhodčího, pro který se v čínském jazyce používá výraz 位置和轮转错误 wèizhì hé lúnzhuàn cuòwù.²⁰⁰ Znaky 位置 wèizhì zde zastupují postavení, 轮转 lúnzhuàn rotaci neboli otáčení, mezi nimi je spojka „a“ a poslední dva znaky 错误 cuòwù zastupují chybu. Někdy se při hře stane, že oba dva týmy chybují zároveň, kupříkladu útočící tým útok zkazí tím, že balon zasměčuje do sítě, zároveň ale bránící tým udělá chybu při blokování a blokující hráč se dotkne sítě. V tomto okamžiku by měl rozhodčí vyhodnotit situaci tak, že zapíská „oboustrannou chybu a opakování rozehry“.²⁰¹ V takovém případě není bod přiznán ani jednomu z týmů a výměna se opakuje znovu. Rozhodčí tento povel provede tak, že samozřejmě zapíská a následně zdvihne obě ruce v pěst se zdvihnutými palci nahoru. V čínštině je tento pokyn vyjádřen znaky 双方犯规 shuāngfāng fànguī, v překladu tedy porušení pravidel oběma stranami.²⁰² I když je název tohoto pokynu, jak český, tak i čínský, v celku jednoznačný, používá se tento

---

¹⁹⁹ (ČVS, 2016)

²⁰⁰ (虞重干, 2009)

²⁰¹ (ČVS, 2016)

²⁰² (虞重干, 2009)

pokyn i v případě, že se rozhodčí takzvaně „upískne“. Jinými slovy zapíská a ukončí tak výměnu, i když nedošlo k žádné chybě. Tuto chybu rozhodčí musí samozřejmě napravit, a proto se obratem uchýlí k již zmiňovanému pokynu „oboustranná chyba a opakování rozehry“. Volejbalisté tomuto pokynu říkají hovorově „nový balon“, což vlastně vystihuje opakování výměny.

Nyní se zaměřím na pokyny, které s chybami hráčů nijak nesouvisí, jedná se spíše o pokyny, kterými rozhodčí koriguje průběh utkání z hlediska členění. Prvním takovým pokynem je například „konec setu“. Tento pokyn dává rozhodčí najevo tak, že překříží paže položené na hrudníku a zapíská.²⁰³ V čínštině se pro tuto situace použije fráze 一局比赛结束 yì jú bǐsài jiéshù, kde dosud neznámými jsou pouze znaky 结束 jiéshù, jež znamenají „konec, ukončit“.²⁰⁴ Ostatní znaky byly již v této práci vysvětleny a přeloženy. Po konci každého setu nastává výměna stran, kdy všichni hráči i s celým realizačním týmem (trenér, masér, fyzioterapeut atd.) musí přejít na druhou stranu hřiště. Rozhodčí pokyn „výměna polí“ ukáže tak, zvedne obě předloktí a před a za tělem je vystřídá, čímž naznačí přechod obou družstev na opačnou stranu hřiště, viz Obrázek 10 – Výměna polí.²⁰⁵ V čínštině je výměna polí vyjadřována jako 交换场区 jiāohuàn chǎngqū²⁰⁶ nebo také hovorověji jako 交换场地 jiāohuàn chǎngdì²⁰⁷, což obojí v překladu znamená vyměnit si strany/hřiště.

Obrázek 10 – Výměna polí

Během zápasu trenéři často využívají střídání hráčů, což znamená, že se střídající hráč nejprve připraví na střídání, a to tak, že se postaví vedle hřiště v úrovni útočné zóny,

²⁰³ (ČVS, 2016)

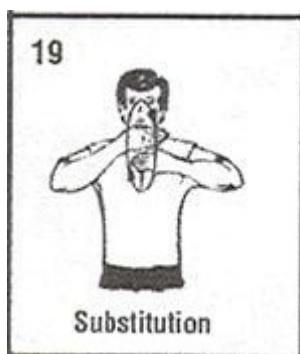
²⁰⁴ (虞重干, 2009)

²⁰⁵ (ČVS, 2016)

²⁰⁶ (虞重干, 2009)

²⁰⁷ (董雪芬, 吴国正, 2009)

zvedne ruku a počká, až rozhodčí signalizuje „střídání“²⁰⁸. Rozhodčí následně provede krouživý pohyb předloktími, kterým naznačí výměnu hráčů, viz Obrázek 11 – Střídání. V čínštině se tento pokyn označuje úplně stejně jako střídání, které jsem v této práci rozebírala již výše v kategorii Základní pojmy, tedy 换人 huànrén.²⁰⁹

Obrázek 11 – Střídání

Dalším signálem, kterým trenér vyzývá rozhodčího k přerušení hry je „oddechový čas“, jak už bylo řečeno, trenér má v každém setu právo využít celkem dva oddechové časy. Pokud trenér informuje rozhodčího o tom, že si pro svůj tým žádá oddechový čas, rozhodčí na to obratem reaguje hvizdem píšťalky a gestem, kdy z obou rukou vytvoří písmeno T a poté rukou ukáže směrem k týmu, který o oddechový čas žádal.²¹⁰ Podobu oddechového času v čínském jazyce, byla již také zmíněna. O čem se ale práce doposud nezmínila, je technický oddechový čas. Čínsky 技术暂停 jìshù zàntíng²¹¹, což byl oddechový čas, který byl povinný pro oba týmy, a to vždy když jeden z týmů dosáhl poprvé 8 a 16 bodů. V každém setu byly tedy celkem dva technické oddechové časy, které na rozdíl od těch klasických (30 vteřin) trvaly minutu. Nyní už se ale tyto oddechové časy nepoužívají. V době, kdy byly ještě aktuální, je rozhodčí hlásil tak, že z rukou opět vytvořil písmeno T, pak ale ovšem oběma rukama ukázal směrem k lavičkám a vyzval tak hráče k odpočinku. Vůbec posledním pokynem, který rozhodčí vydá je „konec utkání“²¹² 全场比赛结束 quán chǎng bǐsài jiéshù²¹³, kde 全场 quán chǎng vyjadřuje celkové trvání zápasu. Tento pokyn provede úplně stejně, jako když hlásí konec setu, tedy překříží ruce na prsou. Tento pohyb doprovodí dvojitém zapískáním a všem je

²⁰⁸ (ČVS, 2016)

²⁰⁹ (Ibid, 2016)

²¹⁰ (Ibid, 2016)

²¹¹ (李灏天, 2019)

²¹² (ČVS, 2016)

²¹³ (虞重干, 2009)

následně jasné, že utkání skončilo a týmům nezbývá nic jiného než pozdravit a podat si ruce.

Poslední odvětví pokynů rozhodčího, kterému se práce dosud nevěnovala, jsou postihy, tedy tresty a napomenutí, při nichž rozhodčí používá karty. Vždy, když se rozhodčí uchýlí k použití karet, musí to zapisovatel poznamenat do zápisu. Zapisovatel tedy запиše, o jakou míru postihu se jedná, komu byl udělen, v jakém setu a za jakého stavu. Nejměrnější je napomenutí, neznamená totiž ztrátu bodu ani vyloučení hráče, pouze dává hráči nebo trenérovi najevo, že by měl své chování přehodnotit. Prvním z tohoto druhu pokynů je „napomenutí za nevhodné chování“, kdy rozhodčí ukáže postiženému týmu žlutou kartu.²¹⁴ Tato karta bývá udělována například kvůli diskutování s rozhodčím a vyvracení jeho rozsudku, jelikož s rozhodčím na hřišti může diskutovat pouze a jenom kapitán družstva. V čínštině se pro toto napomenutí používá výraz 不良行为的警告 *bùliáng xíngwéi de jǐnggào*.²¹⁵ V této frázi znaky 不良 *bùliáng* vyjadřují něco špatného, znaky 行为 *xíngwéi* zastupují „chování“ a poslední dva znaky v překladu znamenají „varování“. Pokud napomenutí nebylo dostatečně účinné, přikloní se rozhodčí k dalšímu pokynu, a to „trestu za nevhodné chování“²¹⁶, čínsky 不良行为的判罚 *bùliáng xíngwéi de pànfá*.²¹⁷ V této situaci rozhodčí místo žluté karty použije kartu červenou, čímž dá signál zapisovateli, aby soupeři připsal jeden bod. Tento čínský výraz se od předchozího liší pouze v posledních dvou znacích, které v tomto případě v překladu znamenají „postih, penalizace“, což v tomto případě značí ztrátu míče a bod pro soupeře. Červená karta, tedy „trest“ se používá v případě, že se na hřišti objeví hrubé chování, urážlivé chování (časté vulgarismy) nebo dokonce agrese. Pokud se situace vyhroťte ještě více, to znamená, že se výše zmíněné chování na hřišti objeví vícekrát, je rozhodčí nucen použít obě karty (žlutou i červenou) najednou. Tento pokyn značí „vyloučení“, tedy pokud je hráč na hřišti, musí být okamžitě vystřídán, pokud ne, nesmí do konce setu do hřiště nastoupit.²¹⁸ V čínštině se pro tuto situace používá výraz 判罚出场 *pànfá chū chǎng*, tedy jinými slovy potrestat opuštěním hřiště.²¹⁹ Pokud

---

²¹⁴ (ČVS, 2016)

²¹⁵ (虞重干, 2009)

²¹⁶ (ČVS, 2016)

²¹⁷ (虞重干, 2009)

²¹⁸ (ČVS, 2016)

²¹⁹ (虞重干, 2009)

je vyloučenou osobou trenér, nesmí v daném setu, jakkoliv zasáhnout do utkání. V některých případech může nastat i situace, kdy má tým pouze šest hráčů a jeden z nich je vyloučen, v takovém případě už družstvo není schopné hry a zápas je ukončen. Nejvyšším stupněm potrestání, který má rozhodčí povoleno použít je „diskvalifikace“. Postižená osoba musí ihned opustit soutěžní prostor (tedy hřiště, lavičku i těsný prostor kolem hřiště) a nesmí již do zápasu nijak zasahovat.²²⁰ Tento pokyn rozhodčí provede tak, že ukáže obě karty (červenou i žlutou), ale každou v jedné ruce. V čínštině se pro tuto situaci používá výraz 取消比赛资格 qǔxiāo bǐsài zīge.²²¹ Slovo 取消 qǔxiāo v překladu znamená „zrušit, odstranit“ a 资格 zīge znamená „kvalifikace“. Dohromady je tato fráze potom překládána jako „být diskvalifikován v soutěži/zápasu“.

Nevhodné chování není jedinou činností, za kterou může být hráč či trenér potrestán. Druhou takovou je totiž zdržování. Jedná se například o protahování oddechových časů, přestože rozhodčí již dal pokyn hráčům k návratu na hřiště, žádosti o nedovolené střídání (hráč ke střídání není včas připraven nebo trenér již v setu vyčerpal 6 povolených střídání) nebo také zdržování hry členem družstva. Člen družstva může hru zdržet například tím, že předstírá nebo schválně protahuje zavazování rozvázané tkaničky apod. Všechna tato zdržování bývají taktická a hráči či trenéři je provádějí proto, aby například znervóznila soupeře na podání, nebo naopak uklidnila hráče svého družstva krátkým přerušením hry. Ovšem jak už bylo řečeno, toto chování je nedovolené a je také trestáno. Trestu, stejně jako u nevhodného chování, předchází „napomenutí za zdržování“, kdy rozhodčí žlutou kartou ukáže na zápěstí (kde se nosí hodinky) a vyjádří tím napomenutí za časové zdržení.²²² V čínském jazyce se pro toto napomenutí používá výraz 延误警告 yánwù jǐnggào, který v překladu znamená „upozornění/napomenutí za zdržení“.²²³ Po napomenutí logicky následuje „trest za zdržování“, který je na rozdíl od napomenutí doprovázen ztrátou bodu a podání. Rozhodčí v této situaci použije stejný pokyn jako v případě napomenutí, ovšem místo žluté karty ukáže kartu červenou. Čínský ekvivalent

---

²²⁰ (ČVS, 2016)

²²¹ (虞重干, 2009)

²²² (ČVS, 2016)

²²³ (虞重干, 2009)

je také podobný, ovšem místo znaků pro napomenutí jsou zde použity znaky pro potrestání nebo penalizaci, 延误判罚 yánwù pànfá.²²⁴

Jak už jsem zmiňovala, všechny tyto sankce, oddechové časy, střídání atd. musí být uvedeny v zápisu, který je rozhodčí po skončení utkání povinen zkontrolovat a stvrdit svým podpisem, stejně tak jako zapisovatel a jeho asistent. Zápis podepisují také oba dva kapitáni a trenéři, čímž stvrzují, že s výsledkem a průběhem utkání souhlasí. Pokud mají trenéři výhrady k výkonu rozhodčího, mohou tyto výhrady nechat do zápisu zapsat a celá situace potom bude poté prošetřena.

Zranění a ochranné pomůcky

K volejbalu, tak jako ke každému sportu patří také zranění a s tím spojené ochranné a zdravotní pomůcky, které mohou zranění předcházet, mírnit ho nebo mu zabránit úplně. Cílem této práce není analyzovat volejbalová zranění, ale sepsat přehled těch nejobvyklejších a nejčastějších, ke kterým by mohl volejbalista snadno přijít, a mohlo by tedy být užitečné vědět, jaký výraz se pro to v čínském jazyce používá.

Zranění 伤害 shānghài²²⁵, je věc, která se bohužel stává i ve volejbale, většinou se jedná o lehčí zranění, někdy to však mlže být i vážnější. Protože se volejbal hraje horními končetinami, nejčastěji si hráči při volejbale poraní prsty 手指 shǒuzhǐ nebo rameno 肩膀 jiānbǎng.²²⁶ Protože jsou však u tohoto sportu důležité i končetiny dolní, které jsou využívány především k výskokům, často si hráči poraní také kotník 脚脖子 jiǎobózi nebo koleno 膝 xī.²²⁷

Pokud jde o zranění horních končetin, jedná se ve většině případů o pohmoždění prstů 手指挫伤 shǒuzhǐ cuòshāng.²²⁸ Toto poranění vzniká především při blokování, kdy se hráč svými rukama snaží zblokovat útok soupeře. Útok je většinou prováděn velmi tvrdě a útočník do něj dává veškerou svou sílu, pokud tedy blokař špatně

---

²²⁴ (虞重干, 2009)

²²⁵ (张毓丹, 2019)

²²⁶ (Ibid, 2019)

²²⁷ (张毓丹, 2019)

²²⁸ (王天欣, 2019)

umístí své ruce nebo útočník trefí blokaře přímo do prstů, může z toho být bolestivá pohmožděnina prstu. Může se také stát, že se přijímající hráč rozhodne přijmout podání prsty, podání však může mít takovou sílu, že to přijímacímu hráči prsty otočí, z čehož může také vzniknout pohmoždění, tedy čínsky 挫伤 *cuòshāng*²²⁹. Velmi vyčerpávající částí horní končetiny je rameno, a to jak při útoku, tak při podání. Rameno může tolik zatěžováno a namáháno, až se v něm vytvoří zánět. V čínštině se pro toto zranění používá výraz 肩周炎 *jiānzhōuyán*, který je překládán jako periartritida, tedy zánět ramenního kloubu.²³⁰ Že se jedná o rameno, napovídá znak 肩 *jiān*, tedy rameno. Jakékoliv potíže s ramenem jsou pro hráče velmi obtížné, protože ho při hře velmi omezují.

Co se týče dolních končetin, dalo by se říct, že nejčastějším zraněním je tzv. výron v kotníku (vymknutý kotník), čínsky 踝关节扭伤 *huáiiguānjié niūshāng*.²³¹ První tři znaky dávají dohromady další výraz pro kotník a následující dva znaky, tedy 扭伤 *niūshāng*, vyjadřují sloveso „vymknout, vyvrtnout, škubnout, trhnout“. Toto zranění je velmi nepříjemné a může hráče odstavit mimo hru i na několik týdnů. Volejbal je sice nekontaktní sport, přesto ovšem pod síť k nebezpečnému kontaktu dochází. V takové situaci tento kontakt většinou končí právě poraněním kotníku. Řeč je o dopadu hráče na střední čáru nebo dokonce až do hřiště soupeře. Tato situace nastává po útoku nebo bloku, kdy hráč vyskočí a dopadne na nohy soupeře. Tyto případy většinou končí právě vymknutým kotníkem nebo poraněním kolene. V případě kolene se jedná nejčastěji o přetrhané vazy, čínsky 撕裂韧带 *sīliè rèndài*²³², což bývá také následkem kontaktu s protihráčem pod síť. Znaky 撕裂 *sīliè* v tomto případě znamenají „roztrhnout, rozervat“, znaky 韧带 *rèndài* potom „vazy“. Ovšem z osobní zkušenosti vím, že si toto zranění hráč může přivodit i sám kupříkladu při špatném dopadu po skákaném podání. To samé platí i o výronu v kotníku.

Obecné zranění, které může postihnout téměř každou část těla volejbalisty je natažený sval, čínsky 扭伤肌肉 *niūshāng jīròu*²³³. Tento nepříjemný stav je

---

²²⁹ (王天欣, 2019)

²³⁰ (Ibid, 2019)

²³¹ (Ibid, 2019)

²³² (Ibid, 2019)

²³³ (Ibid, 2019)

nejčastěji způsobem nedostatečným protažením před a po výkonu a také nadměrným namáháním svalu (肌肉 jīròu). Ve volejbale, tak jako v každém jiném sportu je důležité tělo před aktivitou řádně rozehrát a rozcvičit, aby se tak předešlo těmto možným zraněním. Proto je před každým zápasem a tréninkem (a samozřejmě i po něm) prováděno důkladné protažení svalů. Dalším poškozením těla, které si může hráč při hře způsobit, jsou naraženiny. Pro ně má čínský jazyk výraz 碰伤 pèng shāng²³⁴, kde znak 碰 pèng naznačuje srážku, náraz a znak 伤 shāng zranění. Toto bolestivé poranění je způsobováno pády a obětavostí hráčů pro záchranu míče. Bohužel ale tato obětavost může způsobit i mnohem závažnější poranění, a tím je zlomenina, čínsky 骨折 gǔzhé²³⁵, kde první znak představuje kost a druhý sloveso zlomit. Toto zranění si hráč může způsobit jednak nepovedeným pádem při pokusu o záchranu míče, srážkou se spoluhráčem nebo občas také například při obraně, kdy smečář provede velmi tvrdý útok a obránce špatně nastaví ruce při obraně (může dojít ke zlomenině prstu nebo zápěstí).

Proti většině výše zmíněných poranění se může hráč alespoň trochu bránit, snížit riziko poranění, anebo pokud už k poranění došlo zmírnit dopady, které to na hru může mít. V případě drobných oděrek nebo spálenin (například loktů nebo kolen po kontaktu s hracím povrchem) většinou pomůže obyčejná náplast, čínsky 创可贴 chuàngkětīē²³⁶. Pokud se chce hráč vyhnout pohmožděním prstům nebo naraženému zápěstí, může tomu napomoci tejpovací páskou, která prsty nebo zápěstí zpevní a sníží tak riziko poranění. Tejpovací páska se v čínštině označuje jako 运动胶带 yùndòng jīāodài²³⁷ a kromě ochrany před poraněním také v nižších soutěžích slouží k označení kapitána, který si pásku nalepí zepředu pod číslo na dresu, ve vyšších soutěžích kapitáni označení mívají na dresech natištěné. Pokud hráč trpí bolestmi kloubů nebo svalů, může použít kineziologické tejpky, což jsou elastické pásky, které pomáhají nejen k hojení, ale také zlepšují tok krve a lymfatických tekutin, což pomáhá snižovat otoky a krevní výrony.²³⁸ Kineziologické tejpky, čínsky 运动护具胶带 yùndòng hùjù jīāodài²³⁹,

---

²³⁴ (王天欣, 2019)

²³⁵ (Ibid, 2019)

²³⁶ (张毓丹, 2019)

²³⁷ (Ibid, 2019)

²³⁸ (TEJPY.cz, 2020)

²³⁹ (张毓丹, 2019)

mají několik typů a jsou dané přesné návody, jak pásy aplikovat, aby se dostavil správný a požadovaný účinek.

Pokud dojde, k již zmiňovanému výronu, tedy vymknutí kotníku, je třeba kotník ihned zpevnit, možností, jak to provést, je například použít obvaz, čínsky 绷带 bēngdài²⁴⁰. Poté je důležité kotník zchladit, nejlépe pod studenou vodou, ale pokud voda není ihned k dispozici, používá se chladicí sprej, který alespoň lehce uleví zraněnému od bolesti. V čínštině existuje pro tento chladicí sprej výraz 运动凉喷剂 yùndòng liáng pēnjì.²⁴¹

Hráč, který již utrpěl nějaké těžší zranění, po kterém se ke sportu znovu vrací, často zvolí k ochraně dané části těla ortézu. Ortéza 矫形器 jiǎoxíngqì²⁴² totiž chrání (zpevňuje) potřebnou část těla, aniž by byl hráč pohybově omezen. Existují ortézy nejen na ramena, lokty, zápěstí a prsty, ale také na kolena a kotníky, hráč má tedy mnoho možností, jak chránit ohrožené části těla.

Co se týče svalových problémů, zejména ztuhlosti svalů nebo bolestivost svalů při zátěži obecně, lze tyto problémy eliminovat, tedy alespoň dočasně. Hráči v takovýchto případech používají hřejivé náplasti nebo gely, které prohřejí postiženou oblast a aktivují tak svaly na nadcházející fyzický výkon. Tím, že budou svaly dostatečně zahřáty, se také snižuje riziko, že by mohlo při aktivitě dojít ke zranění, jako je například natržení svalu. Pro hřejivý gel (mast) se v čínštině používá výraz 温热膏 wēnrè gāo²⁴³, kde 温热 wēnrè znamená „zahřát“ a 膏 gāo potom „mast, krém“. Výraz 温热膏药贴 wēnrè gāoyaotiē²⁴⁴, je výrazem, který se v čínském jazyce používá pro již zmiňovanou hřejivou náplast, která snižuje bolest svalů při fyzické aktivitě.

V dnešní době existuje spousta ochranných pomůcek, které hráči preventivně, v případě zranění nebo při rekonvalescenci po něm mohou využít. Jak už jsem ale

---

²⁴⁰ (张毓丹, 2019)

²⁴¹ (Ibid, 2019)

²⁴² (王天欣, 2019)

²⁴³ (Ibid, 2019)

²⁴⁴ (张毓丹, 2019)

zmiňovala výše, nejlepší způsob, jak se vyhnout některým zraněním je samozřejmě opatrnost, ale také dostatečné protažení a zahřátí svalů, a to jak před výkonem, tak i po něm.

Vybavení

Poslední kategorií, o které zatím se tato práce nezmiňovala, je **Vybavení**, tedy vše, co hráč při hře potřebuje a používá.

Pro téměř každý sport, je důležitá obuv, a volejbal není výjimkou. Jelikož se při volejbale často skáče, musí být obuv tomuto pohybu speciálně uzpůsobena. Proto si většina hráčů (hlavně hráči na vyšší úrovni) pořizuje obuv, která je vytvářena speciálně pro volejbal. Tato obuv by měla být na patě lehce odpružená a zároveň by měla tlumit dopad nositele. V čínštině má speciální obuv pro volejbal podobu 排球鞋 páiqiú xié²⁴⁵, tedy doslovně přeloženo „volejbalová obuv“. Obecně sportovní obuv je potom v čínštině vyjadřována jako 运动鞋 yùndòng xié²⁴⁶. V dámském volejbale se rozmohl fenomén podkolenek, ty mohou sloužit nejen jako estetický doplněk, ale také pro udržení tepla v oblasti od kotníku až po koleno. Podkolenky mají v čínštině několik ekvivalentů, jedním z nich je například 长筒袜 chángtǒngwà²⁴⁷, což v doslovném překladu znamená „dlouhé trubkovité ponožky“. Obecně se pro sportovní podkolenky používá také ekvivalent 运动长袜 yùndòng chángwà²⁴⁸, jakožto sportovní dlouhé ponožky. Podkolenky speciálně pro volejbal se v čínském jazyce vyjadřují jako 排球袜 páiqiúwà.²⁴⁹ V mužském volejbale se místo těchto podkolenek používají tzv. podvlékačí kalhoty, které během fyzického výkonu udrží v teple celé dolní končetiny, což může zabránit například svalovému poranění. Podvlékačí kalhoty jsou v čínském jazyce označovány jako 紧身裤 jǐnshēn kù²⁵⁰, což v překladu znamená „přiléhavé kalhoty“. Tento název se používá proto, že podvlékačí kalhoty opravdu těsně obtahují končetiny a udržují je tak v teple. Některým volejbalistům však dlouhé podvlékačí kalhoty

---

²⁴⁵ (乔卓奕, 2019)

²⁴⁶ (Ibid, 2019)

²⁴⁷ (张毓丹, 2019)

²⁴⁸ (Ibid, 2019)

²⁴⁹ (Ibid, 2019)

²⁵⁰ (乔卓奕, 2019)

nevyhovují, a proto se uchylují k tzv. podvlékacím trenkám. Podvlékačí trenky 紧身短裤 jīnshēn duǎnkù²⁵¹, jsou v podstatě stejné jako podvlékačí kalhoty, jak je zřejmé i z čínských výrazů, jediným rozdílem je délka. Trenky totiž dosahují pouze nad kolena, tedy udržují v teple pouze svaly stehenní a hýžděové.

Součástí každého volejbalového vybavení jsou samozřejmě kraťasy, 运动短裤 yùndòng duǎnkù²⁵², které hráči využívají jak při trénincích, tak i při zápasech. Na zápasy ovšem hráči vyšších soutěží musí mít kraťasy s číslem, které samozřejmě koresponduje s číslem na dresu. Dres je povinnou výbavou hráče při zápase, hráči v týmu mají dresy stejné, liší se pouze číslem a dres kapitána kapitánskou páskou. Výjimkou je dres libera, který má jinou barvu, aby se od ostatních odlišil a rozhodčí měl tak na hřišti větší přehled a lépe se mohl ve hře orientovat. V čínštině se pro dres používá výraz 比赛服 bǐsài fú²⁵³, který je složen z výrazu „soutěž“ a „oblečení“ (衣服 yīfu). Volejbalisté mají ve zvyku udržovat v teple také svaly horní poloviny těla, proto pod dresem často nosí podvlékačí tričko. Tato trička mají stejnou funkci jako podvlékačí kalhoty a trenky. A stejně tak jako u kalhot, i trička mohou být jednak dlouhá a jednak krátká. Podvlékačí tričko s dlouhým rukávem se v čínštině označuje jako 长袖紧身衣 cháng xiù jīnshēn yī.²⁵⁴ Podvlékačí tričko s krátkým rukávem je vyjádřeno stejně, s výjimkou adjektiva, kde je původní 长 cháng (dlouhý) nahrazeno adjektivem 短 duǎn (krátký), tedy 短袖紧身衣 duǎn xiù jīnshēn yī²⁵⁵.

Je zvykem, že se hráči před zápasem rozcvičují v rozcvičovacím tričku a do dresu se převléknou až před rozsměčováním. Rozcvičovací tričko má každý tým stejné, bývá většinou bez čísla a hráči na něm mohou mít například své jméno nebo přezdívku. Tento zvyk se zavedl především proto, aby se hráči vyhnuli propocení dresu již během rozcvičky. Pro rozcvičovací tričko se v čínštině používá výraz 队服 duì fú²⁵⁶, doslovně tedy týmové oblečení. Pokud jde o týmové oblečení, je také v každém týmu

---

²⁵¹ (乔卓奕, 2019)

²⁵² (张毓丹, 2019)

²⁵³ (Ibid, 2019)

²⁵⁴ (乔卓奕, 2019)

²⁵⁵ (Ibid, 2019)

²⁵⁶ (张毓丹, 2019)

zvykem mít týmovou soupravu. Jednak v ní tým působí jednotně, a jednak má také praktické využití. Kupříkladu když před zápasem hráč dorazí na hřiště, je mu většinou zima, je ztuhlý a potřebuje se nejprve rozběhat a zahřát své svaly, v tomto momentu je dobré mít na sobě teplákovou soupravu a provést rozběhání v ní, než se svaly dostanou do provozní teploty. Snižuje se tím i riziko poranění svalů. Tepláková souprava se v čínštině označuje jako 运动衣 yùndòng yī²⁵⁷, tedy v překladu „sportovní oblečení“.

Nakonec se dostávám k tomu nejtypičtějším vybavení a zároveň ochranným pomůckám používaných při volejbale. První z nich jsou rukávy, čínsky 护臂 hùbì²⁵⁸, doslovně „chránit“ a „paže“. Jsou to vlastně návleky na paže, které jsou v místě lokte vyztužené, aby mírnily náraz lokte na hrací povrch při pádu. Zároveň také paži zahřívá a funguje tak stejně jako podvlékačí tričko. Druhou z nich jsou nákolény, ty naopak chrání a zahřívají koleno. Existuje několik typů a velikostí, takže sedí každému hráči. V čínštině je tento výraz vyjádřen znaky 护膝 hùxī²⁵⁹, tedy obdobně jako u rukávů, „chránit“ a „koleno“.

Tyto dvě pomůcky jsou nejdůležitější zejména pro hráče v poli, kteří mají za úkol vybrat soupeřův útok a často se tak uchylují k pádům a skluzům, při kterých se mohou snadno poranit.

---

²⁵⁷ (张毓丹, 2019)

²⁵⁸ (乔卓奕, 2019)

²⁵⁹ (Ibid, 2019)

Závěr

Cílem této práce bylo shromáždit slovní zásobu týkající se volejbalu, najít k ní příslušné výrazy v čínském jazyce a také zjistit rozdíly ve volejbale mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou.

Pokud jde o volejbalovou historii, objevil se tento sport v obou zemích zhruba současně. V obou zemích také prošel dlouholetým postupným vývojem, až se zastavil na úrovni, na jaké ho známe dnes. Tedy na každé straně hřiště je vždy 6 hráčů, maximální počet úderů zakotvil na konečných 3 a ustálily se také výšky sítě pro jednotlivé věkové kategorie.

Co se volejbalových úspěchů týče, zde se země z hlediska výsledků liší. V mužském volejbale by se dalo říct, že jsou týmy výsledkově zhruba na stejné úrovni, ani jeden se totiž nepohybuje v první desítce nejlepších týmů světa. Na druhou stranu se oba týmy dostali do nejlepších třiceti. V ženském volejbale je to ovšem jednoznačné, podle výsledků je nejúspěšnější volejbalovou zemí Čínská lidová republika, za kterou Česko zaostává až na 24. pozici.

Nejen výsledkově, ale i systémem soutěží se tyto dvě země velmi liší. Dá se říct, že v České republice je volejbal rozšířen téměř po celé zemi, jak také ukazuje síť soutěží, která je protkána všemi kraji České republiky. Patří do ní Extraliga, I. Liga, II. Liga a krajské přebory. Naopak v Čínské lidové republice se koná pouze jedna jediná soutěž, a tou je Superliga. Je celkem zajímavé, že Čína má pouze jednu jedinou profesionální soutěž, a přesto se reprezentační tým této země nachází na první příčce světového žebříčku. Jedno však mají tyto země společné, a to je Minivolejbal, tedy volejbal pro mládež nejčastěji ve věku od 8 do 12 let.

Když se zaměřím na hru, myslím, že se volejbal v těchto zemích nijak zvlášť neliší. Struktura tréninku probíhá také téměř identicky, liší pouze v jednotlivých cvičeních, která jsou při něm prováděna. Pokud jde o zápasy, probíhají v Číně stejně, jako v Česku. Hráči se řádně rozcvičí, rozsměčují, vyzkouší si podání, kapitáni mezi tím vylosují, které družstvo zahájí hru podáním, a které naopak přijmem. Poté se hráči navzájem pozdraví a

následně rozhodčí zahájí hru. V čínské Superlize jsou hráči základní sestavy představováni publiku, stejně je tomu i ve vyšších soutěžích České republiky. Samotná hra poté probíhá v obou zemích stejně, hraje se na 3 vítězné sety (kdo první vyhraje 3 sety, vyhrává zápas), každý do 25 bodů, kde je pátý set zkrácen do 15. V každém setu má trenér nárok celkem na 2 oddechové časy a 6 střídání. Po ukončení zápasu se týmy opět pozdraví a oba kapitáni a trenéři souhlas s výsledkem zápasu stvrdí svým podpisem na zápis, na který je po celou dobu zápasu zaznamenáván jeho průběh.

Jak už jsem zmiňovala, hlavním cílem této práce bylo shromáždit slovní zásobu z oblasti volejbalu a k ní příslušné ekvivalenty v čínšském jazyce. Celkem se mi podařilo shromáždit 204 pojmů v českém jazyce, které jsou pro tuto sportovní oblast velmi důležité a tento sport charakterizují. K těmto českým pojmům jsem za pomoci svých respondentů (4 volejbalisté, rodilý mluvčí čínšského jazyka), odborné literatury a dalších webových zdrojů našla ekvivalenty v čínšském jazyce.

Těchto 204 pojmů jsem rozdělila celkem do 6 kategorií, kterými jsou *Základní pojmy*, *Účastníci*, *Herní terminologie*, *Rozhodčí a jeho pokyny*, *Zranění a ochranné pomůcky* a *Vybavení*. Nejobsáhlejší je kategorie *Herní terminologie*, jelikož se jedná vcelku o komplikovaný sport. Tato skutečnost s sebou přináší velké množství specifických pojmů, které jsou pro tento sport typické.

První kategorie je zaměřena na základní pojmy, jak napovídá i název této kategorie. Obsahuje tedy základní popis tohoto sportu. Je zde podrobně popsáno volejbalové hřiště a všechny jeho části. Přidán je také krátký popis zápasů a možností, kterými se tento sport nejčastěji hraje.

Kategorie účastníci obsahuje všechny, kteří se na tomto sportu nějak podílí. Každý týmový sport dělí hráče na určité posty a u volejbalu tomu není jinak, proto jsou do této kategorie zařazeny také jednotlivé názvy postů všech hráčů s popisem, k čemu slouží a proč se nazývají právě takto.

Třetí kategorie v pořadí je nejobsáhlejší, obsahuje celkem 76 pojmů v českém jazyce. V této části práce se nachází termíny vysvětlující herní činnosti, jako podání,

příjem, obrana a útok. Tyto činnosti jsou poté dále rozvinuty a popsány, tak aby těmto pojmům porozuměl i čtenář, který se volejbalu nevěnuje a není ani jeho fanouškem. Jsou zde vysvětleny pojmy jako například způsoby odbití balonu, způsoby útoku, druhy útoku a podání, a také pády. U druhů útoku jsou uvedeny pouze nejzákladnější signály, jelikož ty bývají ve všech týmech stejné, ovšem každý tým si následně vytváří signály a kombinace vlastní, a to z důvodu zmatení a obehání soupeře. Je zřejmé, že v této kategorii je nejvíce rozebíraným tématem útok, je to proto, že cílem je v tomto sportu dát bod, tedy způsobit, aby se míč dotkl země na území soupeře nebo aby soupeř udělal chybu. Nejlepším a nejjednodušším způsobem jako bodovat, je útočit, a to se dá provést mnoha různými technikami a způsoby, to je důvodem, proč v této oblasti existuje takové množství různých pojmů a termínů.

Rozhodčí a jeho pokyny, jak vyplývá z názvu, představuje veškeré pokyny, které rozhodčí během zápasu udílí. Při volejbalu se dá vyprodukovat velké množství různých chyb, na které rozhodčí musí reagovat a následně pokynem ukázat, k jaké chybě došlo nebo jaký povel hráčům dává. V této kategorii je tedy přehled jeho pokynů i s vysvětlením, jak rozhodčí pokyn provádí a co vlastně znamená.

Předposlední kategorií jsou zranění a ochranné pomůcky, v této kategorii jsou popsána základní a nejběžnější zranění, která jsou při tomto sportu způsobována. Tato zranění jsem vybírala podle své dlouholeté osobní zkušenosti s volejbalem, kdy jsem měla možnost na vlastní oči všechna tato zranění vidět. Jelikož se v tomto odvětví pohybuji téměř 18 let, měla jsem za tuto dobu možnost setkat se s mnoha volejbalisty a zjistit tak, co jim pomáhá a co používají jak při prevenci nebo také po zranění. Ochranné pomůcky jsou tedy v této práci vybírány také z mé osobní zkušenosti.

Vybavení, tedy název poslední kategorie, představuje základní pomůcky, které využije každý volejbalista. V práci je zařazeno nejen obecné oblečení pro sportovce, ale také pomůcky speciálně pro volejbal, jako jsou nákolienky nebo rukávy.

Tato práce obsahuje základní pojmy o volejbale, a tyto pojmy také vysvětluje. Proto věřím, že by práce mohla přínosná také pro volejbalisty začátečníky nebo pro sportovce pasivní, kteří by měli zájem do volejbalu proniknout. Výsledný slovník, který z této práce

vychází, a jehož ukázka je k této práci přiložena, by zase mohl mít úspěch u volejbalistů, kteří se setkávají s čínskými týmy nebo trenéry, mají možnost v čínském prostředí hrát, anebo se pouze zajímají o volejbalovou terminologii v různých jazycích.

Resumé

The aim of this thesis was to gather basic vocabulary about volleyball which is nowadays one of the most popular sports in the world. And then to find equivalents to these terms in Chinese. Terms are described and explained so that even a layman can understand the meaning. Primary and secondary sources were used during elaboration of the thesis. Volleyball-related vocabulary was divided into 6 categories according to 6 main themes in this field. In total 204 terms in Czech language was found. To each of the Czech term was added at least one equivalent in Chinese. As volleyball is a special field, there is a special vocabulary connected with it too. It means there are some terms which cannot be used in normal speech and are strictly connected with this sport. This thesis will be the basis for creation bilingual terminology dictionary which could be useful not only for volleyball players.

Key words: volleyball, history of volleyball, volleyball in China, volleyball in the Czech Republic, referee, positions, game terminology, attack, defense, match, competition

Bibliografie

Literatura

Atkins, B.T. a Rundell, Michael. 2008. *The Oxford Guide to Practical Lexicography.* New York : Oxford University Press, 2008. 978-0-19-927770-4 .

Bergentholtz, Hennig a Tarp, Sven. 1995. *Manual of Specialised Lexicography.* Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins , 1995. 90 272 1612 6 .

Blatná, Renata; Čermák, František a kol. 1995. *Manuál lexikografie.* místo neznámé : H&H, 1995. 80-85787-23-7.

Císař, Václav. 2005. *Volejbal: technika a taktika hry: průpravná cvičení.* Praha : Grada, 2005. 80-247-0502-8.

Čermák, František. 2011. *Jazyk a jazykověda: Přehled a slovníky.* Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2011. 978-80-246-2360-3 .

Hartmann, R.R.K. a James, Gregory. 1998. *Dictionary of Lexicography.* místo neznámé : Routledge, 1998. 0-203-17357-0 .

Poštolková, Běla. 1984. *Odborná a běžná slovní zásoba současné češtiny.* Praha : ACADEMIA, 1984.

Poštolková, Běla, Roudný, Miroslav a Tejnor, Antonín. 1983. *O české terminologii.* Praha : Academia, 1983.

Táborský, František. 2004. *Sportovní hry: sporty známé i neznámé.* Praha : Grada, 2004. 80-247-0875-2.

李晓琪. 2012. *Boya Chinese.* 北京市 : 北京大学出版社, 2012. 978-7-301-20819-9/H.

董雪芬, 吴国正 . 2009. *排球.* 北京 : 北京体育大学出版社, 2009. 978-7-5644-0277-8.

虞重干. 2009. *排球运动教程.* 北京 : 人民体育出版社, 2009. 978-7-5009-3646-6.

Zdroje obrázků

Buchtel, Jaroslav. 2017. *Trénink dětí a mládeže ve volejbalu.* Praha : Nakladatelství Karolinum, 2017. 978-80-246-3821-8.

Harčárová, Bc. Markéta. 2011. *Volejbal ve výuce tělesné výchovy na střední škole.* Praha : autor neznámý, 2011.

Volleyball ref signals. *Pinterest.* [Online]
<https://cz.pinterest.com/pin/297448750359118314/>.

Rozhovory

- 乔卓奕. 2019. *Kapitán mužského volejbalového týmu* 天津大学. 6. prosince 2019.
- 张毓丹. 2019. *Hráčka volejbalového týmu* 天津大学. 天津, 15. října 2019.
- 李灏天. 2019. *Trenér volejbalového týmu mužů* 天津大学. 天津, 1. listopadu 2019.
- 王天欣. 2019. *Hráčka volejbalového týmu* 天津大学. 天津, 29. října 2019.

Webové zdroje

- Academy, HSK. 2013-2020.** HSK - Practise 1300 words. *HSK.Academy*. [Online] 2013-2020. https://www.hsk.academy/en/hsk_5.
- CVA. 2020.** China Volleyball Association - Competition Site. *China Volleyball Association*. [Online] 2020. <http://cva-web.dataproject.com/CompetitionHome.aspx?ID=4>.
- Český volejbalový svaz. 2015-2018.** Soutěže. *ČESKÝ VOLEJBAL*. [Online] 2015-2018. <http://www.cvf.cz/souteze/>.
- ČVS. 2016.** Pravidla volejbalu 2017-2021. *Český volejbal*. [Online] 2016. <http://www.cvf.cz/rozhodci/pravidla/pravidla-volejbalu-2017-2021-2981.html>.
- FIVB-Men. 2019.** FIVB Senior World Ranking - Men. *FIVB*. [Online] 2019. http://www.fivb.org/en/volleyball/VB_Ranking_M_2019-10.asp.
- FIVB-Women. 2019.** FIVB Senior World Ranking - Women. *FIVB*. [Online] 2019. http://www.fivb.org/en/volleyball/VB_Ranking_W_2019-09.asp.
- Krastev, Todor. 2011.** Volleyball Olympic Games Index. *Web.archive.org*. [Online] 2011. <https://web.archive.org/web/20110928075549/http://todor66.com/volleyball/Olympics/index.html>.
- MINIVOLEJBAL.CZ. 2010-2020.** Pravidla barevného minivolejbalu. *MINIVOLEJBAL*. [Online] 2010-2020. <http://www.minivolejbal.cz/pravidla/>.
- Slovenská Volejbalová Federácia. 2019.** História svetového volejbalu. *SLOVENSKÁ VOLEJBALOVÁ FEDERÁCIA*. [Online] 2019. <http://www.svf.sk/sk/svf/zakladne-informacie/historia-svetoveho-volejbalu>.
- TEJPY.cz. 2020.** Kineziologické tejpky. *Tejpy.cz*. [Online] 2020. <https://www.tejpy.cz/kineziologicke-tejpy/>.
- Vrbenský, Zdeněk. 2019.** Historie - DVACÁTÁ LÉTA. *ČESKÝ VOLEJBAL*. [Online] 2019. <http://www.cvf.cz/cvs/historie/?page=8>.
- . 2019. Historie - TŘICÁTÁ LÉTA. *ČESKÝ VOLEJBAL*. [Online] 2019. <http://www.cvf.cz/cvs/historie/?page=7>.

—. 2019. Historie - ÚVOD DO HISTORIE ČESKOSLOVENSKEHO A ČESKÉHO VOLEJBALU. *ČESKÝ VOLEJBAL*. [Online] 2019.
<http://www.cvf.cz/cvs/historie/?page=9>.

Wikipedia. 2020. Chinese dictionary. *Wikipedia - The free encyclopedia*. [Online] 2020. https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_dictionary .

Wikipedie. 2019. Mistrovství světa ve volejbale mužů. *Wikipedie - otevřená encyklopedie*. [Online] 2019.
https://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_sv%C4%9Bta_ve_volejbale_mu%C5%BE%C5%AF.

—. 2019. Mistrovství světa ve volejbale žen. *Wikipedie - otevřená encyklopedie*. [Online] 2019.
https://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_sv%C4%9Bta_ve_volejbale_%C5%BEEen.

—. 2019. Volejbal na letních olympijských hrách. *Wikipedie - otevřená encyklopedie*. [Online] 2019.
https://cs.wikipedia.org/wiki/Volejbal_na_letn%C3%ADch_olympijsk%C3%BDch_hr%C3%A1ch.

慕, 诞. 2017. *排球竞赛规则与裁判法*. 2017.

新浪体育. 2017. 2017-2018 赛季中国排球超级联赛竞赛规程. *百度*. [Online] 2017.
https://baike.baidu.com/reference/22173539/023fKZCi8k7PQ1EStAkRPjuRmR5EMk_0R0a9nWufMi2749Vo4BqRDLRTEbMLMefWdN9QbRdRRSOyZWcL3vZu6a5KruLEXkxgnsC6ZjFReSu4Bv_zY30fPzUJCjIUv3djbs8dWqkc2bKoTOGxNg.

里肩宽. 2012. 扣球路線. *排球坊*. [Online] 2012.
http://kkk40707.blogspot.com/2012/06/blog-post_6880.html.

Příloha

Česko-čínský slovník výrazů souvisejících s volejbalem

Níže uvedený slovník obsahuje slovní zásobu zaměřenou na volejbal. Tento slovník je výkladový, tudíž je ke každému pojmu přiřazena definice, která daný pojem vysvětluje. Slovník je řazen abecedně podle českých pojmů, ke kterým je poté přiřazen čínský ekvivalent, latinkový přepis pinyin i převod do české transkripce.

Abecední řazení je uváděno po jednotlivých písmenech abecedy a značeno značkami, např.

A. Jak již bylo zmíněno, nejprve je pojem uveden v jazyce českém, následuje čínský ekvivalent ve znacích. Poté je znak uvedený v latinkovém přepisu *pinyin* (označený kurzívou) a následně v české transkripci čínského jazyka, která je ohraničena hranatými závorkami [], jelikož se v podstatě jedná o výslovnost znaků. Poslední informací, která je k pojmu uvedena je definice, která je od ostatních výrazů oddělena značkami ◀▶. U některých pojmů jsou také uvedeny další informace označené zkratkami, viz **Seznam slovníkových zkratek**.

V případě souvislosti výrazů je k výrazu přidán symbol → a odkaz na výraz, kde je pojem vysvětlen. Pokud se u jednoho českého pojmu vyskytne více čínských ekvivalentů, jsou od sebe odlišeny čísly, např. ①.

Seznam slovníkových zkratek

hovor. → hovorový výraz

např. → například

kniž. → knižní výraz

ob. → obecně

lék. → lékařský výraz

sport. → sportovní výraz

A

AMATÉRSKÁ SOUTĚŽ 业余赛 *yèyú sài* [jie-jü saj] ◀soutěž pro neprofesionály▶

ANTÉNKY 标志杆 *biāozhì gān* [piao-č' kan] ◀tyčky připevněné na síť, vymežující šířku hracího pole▶

ASISTENT TRENÉRA 助理教练 *zhùlǐ jiàoliàn* [ču-li t'iao-lien] ◀pomocník trenéra▶ → trenér

ASISTENT ZAPISOVATELE 辅助记录员 *fūzhù jìlùyuán* [fu-ču t'ì-lu-jüan] ◀pomocník zapisovatele▶ → zapisovatel

AUT 出界 *chūjiè* [čchu-t'ie] ◀prostor vně hrací plochy▶

B

BAGR hovor., sport. 垫球 *diàn qiú* [tien čchiou] ◀technika odbití balonu spodem▶ → odbití spodem

BALON 球 *qiú* [čchiou] ◀kulatý dutý vzduchem nafouknutý předmět, používaný ke hře▶

BLOK sport. 副攻 *fùgōng* [fu-kung] ◀obrana na síti vytvořena blokaři, jejichž ruce přesahují přes síť▶ → blokař

BLOKAŘ sport. ① 快攻手 *kuàigōngshǒu* [kchuj-kung-šou] ② 副攻 *fùgōng* [fu-kung] ◀druh postu, který má za úkol bránit přechodu balonu přes síť ze soupeřovy strany▶

BLOKOVAT sport. 拦网 *lánwǎng* [lan-wang] ◀činnost blokaře▶ → blokař

BOD 分 *fēn* [fen] ◀jednotka, jejíž počet stanovuje cíl hry, standardně 25▶

BRÁNIT sport. 防守 *fángshǒu* [fang-šou] ◀činnost, kdy se hráč snaží zastavit nebo zpracovat útok soupeře▶

Č

ČÁROVÝ ROZHODČÍ 司线员 *sīxiànyuán* [s'-sien-jüan] ◀rozhodčí, který sleduje dopady míče v blízkosti postranních a koncových čar hrací plochy▶

ČERVENÁ KARTA sport. 红牌 *hóngpái* [chung-pchaj] ◀označení pro trest za porušení pravidel▶

ČTYŘI ODBITÍ 四次击球 *sì cì jī qiú* [s' cch' t'ì čchiou] ◀chyba, kdy družstvo odbije míč 4x za sebou namísto povolených 3▶

ČTYŘKA hovor., sport. ① 冲进 *chōng jìn* [čchung t'in] ② 短平快 *duǎnpíngkuài* [tuan-pching-kchuj] ◀druh rychlejšího signálu útoku, kdy nahrávač posílá míč vpřed▶ → nahrávač

ČTYŘKA ZA HLAVU sport. 背短平快 *bèi duǎnpíngkuài* [pej tuan-pching-kchuj] ◀druh rychlejšího signálu útoku, kdy nahrávač posílá míč vzad▶ → nahrávač

D

DÁT BOD 得分 *défen* [te-fen] ◀činnost, kdy hráč svým přičiněním dosáhne kontaktu míče s hrací plochou na území soupeře nebo donutí soupeře k chybě▶

DIAGONÁLA sport. 斜线 *xié xiàn* [sie sien] ◀umístění míče úhlopříčně▶

DIAGONÁLNÍ PODÁNÍ sport. 斜发球 *xié fāqiú* [sie fa-čchiou] ◀podání směřované úhlopříčně od podávajícího hráče▶ → podání

DIVÁCI 观众 *guānzhòng* [kuan-čung] ◀publikum sledující nějakou akci▶

DISKVALIFIKACE 取消比赛资格 *qǔxiāo bǐsài zīgé* [čchü-siao pi-saj c'-ke] ◀vyhloučení za porušení pravidel▶

DLOUHÁ DIAGONÁLA 對角大斜 *duì jiǎo dà xié* [tuej t'iao ta sie] ◀umístění míče do protějšího rohu hřiště▶ → diagonála

DLOUHÉ PODÁNÍ 长发球 *cháng fāqiú* [čchang fa-čchiou] ◀podání umístěné za útočnou čáru▶ → podání; útočná čára

DOMÁCÍ sport. 主场 *zhǔchǎng* [ču-čchang] ◀družstvo, které hraje na vlastním hřišti▶

DOTEK SÍTĚ HRÁČEM 队员触网 *duìyuán chùwǎng* [tuej-jüan čchu-wang] ◀situace, kdy se hráč dotkne sítě▶

DRES 比赛服 *bǐsài fú* [pi-saj fu] ◀triko s číslem povinně nošené při zápase▶

DRUHÝ ROZHODČÍ 第二裁判 *dì èr cáipàn* [ti er cchaj-pchan] ◀pomocník podřízený hlavnímu rozhodčímu▶ → hlavní rozhodčí

DVOJDOTEK 连击 *lián jī* [lien t'i] ◀situace, kdy se jeden hráč dotkne míče dvakrát za sebou nebo pokud zahraje nečistý úder▶

DVOJKROKOVÝ ROZBĚH 双腿助跑 *shuāng tuǐ zhùpǎo* [šuang tchuej ču-pchao] ◀rozběh na smeč, při kterém hráč udělá pouze dva kroky▶ → smeč

E

EMPIRE sport. ① 裁判台 *cáipàn tái* [cchaj-pchan tchaj] ② 裁判椅 *cáipàn yǐ* ◀místo, odkud pracuje hlavní rozhodčí▶

ESO sport. 发球得分 *fāqiú défēn* [fa-čchiou te-fen] ◀přímý bod z podání▶ → přímý bod z podání

F

FANDIT 助威 *zhùwēi* [ču-wej] ◀činnost vykonávána fanoušky▶ → fanoušci

FANOUŠCI 球迷 *qiúmi* [čchiou-mi] ◀osoba, která má kladný vztah k určité věci, oblasti a dává ho najevo▶

FYZIOTERAPEUT 理疗师 *lǐliáoshī* [li-liao-š'] ◀specialista věnující se pohybovému ústrojí člověka▶

H

HANDA hovor., sport. 2 号位扣球 *èr hào wèi kòu qiú* [er chao wej kchou čchiou] ◀typ útočného signálu, kdy rozhodčí posílá míč za hlavu až k anténce▶ → anténka

Hlavní ROZHODČÍ 第一裁判 *dì yī cáipàn* [ti i cchaj-pchan] ◀osoba řídící hru▶

Hlavní TRENÉR 主教练 *zhǔ jiàoliàn* [ču t'iao-lien] ◀hlavní vedoucí družstva▶

HOSTÉ sport. 客场 *kèchǎng* [kche-čchang] ◀družstvo, které hraje na hřišti soupeře▶

HRÁČ ① 球员 *qiúyuán* [čchiou-jüan] ② 选手 *xuǎnshǒu* [süan-šou] ◀účastník hry nebo sportu▶

HŘEJIVÁ NÁPLAST 温热膏药贴 *wēnrè gāoyao tiē* [wen-že kao-jao tchie] ◀náplast, která má hřejivé účinky▶

HŘEJIVÝ GEL 温热膏 *wēnrè gāo* [wen-že kao] ◀gel, který má hřejivé účinky▶

CH

CHLADÍCÍ SPREJ 运动凉喷剂 *yùndòng liáng pēnjì* [jün-tung liang pchen-t'i] ◀sprej, který má chladivé účinky▶

CHYBA NA PODÁNÍ 发球失误 *fāqiú shīwù* [fa-čchiou š'-wu] ◀stav, kdy podávající hráč

jakýmkoliv způsobem zkazí podání► → podání

CHYBA NA SMEČI 扣球失误 *kòu qiú shīwù* [kchou čchiou š'-wu] ◀stav, kdy hráč jakýmkoliv způsobem zkazí smeč► → smeč

CHYBA PŘI BLOKOVÁNÍ NEBO CLONĚNÍ 发球掩护和拦网犯规 *fāqiú yǎnhù hé lánwǎng fànguī* [fa-čchiou jen-chu che lan-wang fan-kuej] ◀stav, kdy se hráč dopustí chyby při bloku nebo brání přijímajícím hráčům ve výhledu na hráče podávajícího► → blok

CHYBA PŘI ÚTOČNÉM ÚDERU 后排队员进攻性击球犯规 *hòu pái duìyuán jìngōng xìng jí qiú fànguī* [chou pchaj tuej-juan t'in-kung sing t'i čchiou fan-kuej] ◀stav, kdy zadní hráč při útoku přešlápne útočnou čáru nebo je proveden útok, kdy balon nahrálo libero stojící v útočné zóně► → nahrát, libero, útočná zóna

CHYBA V POSTAVENÍ NEBO V POŘADÍ POSTUPU 位置和轮转错误 *wèizhì hé lúnzhuǎn cuòwù* [wej-č' che lun-čuan cchuo-wu] ◀stav, kdy hráč poruší pravidla postavení nebo pořadí, ve kterém na hřišti stojí►

CHYCENÍ 持球 *chí qiú* [čch' čchiou] ◀stav, kdy hráč balon chytí nebo provede nečistý úder►

J

JEDNONOŽKA hovor. ①背遛 *bèi liú* [pej liou] ②单腿快球 *dān tuǐ kuài qiú* [tan tchuej kchuej čchiou] ◀typ útočného signálu, kdy se smečář odráží z jedné nohy► → smečář

K

KAPITÁN 队长 *duìzhǎng* [tuej-čang] ◀zástupce družstva►

KAPLE sport. 双手挡击 *shuāngshǒu dǎng jī* [šuang-šou tang t'i] ◀druh odbití balonu►

KOLENO 膝 *xī* [si] ◀kloub dolní končetiny►

KONEC SETU 一局比赛结束 *yī jú bǐsài jiéshù* [i t'ü pi-saj t'ie-šu] ◀ukončení části zápasu► → zápas

KONEC UTKÁNÍ 全场比赛结束 *quán chǎng bǐsài jiéshù* [čchüan čchang pi-saj t'ie-šu] ◀ukončení celého zápasu► → zápas

KOTNÍK 脚脖子 *jiǎobózi* [t'iao-po-c'] ◀kloub dolní končetiny►

KRÁTKÉ PODÁNÍ 短发球 *duǎn fāqiú* [tuan fa-čchiou] ◀podání umístěné do přední zóny hřiště► → podání

KRAŤASY 运动短裤 *yùndòng duǎnkù* [jün-tung tuan-kchu] ◀krátké kalhoty►

KŮL hovor., sport. ① 4 号位进攻 *sì hào wèi jìngōng* [s' chao wej t'in-kung] ② 正面扣球 *zhèngmiàn kòu qiú* [čeng-mien kchou čchiou] ◀typ útočného signálu, kdy smečář útočí z kraje sítě►

KINEZIOLOGICKÝ TEJP 运动护具胶带 *yùndòng hùjù jiāodài* [jün-tung chu-t'ü t'iao-taj] ◀sportovní elastické náplasti pomáhající při bolesti svalů a kloubů►

L

LAJNA 直线 *zhíxiàn* [č'-sien] ◀útok směřovaný z kraje sítě rovnou před sebe, opak diagonály► → diagonála

LIBERO ① 守护神 *shǒuhùshén* [šou-šu-šen] ② 自由球员 *zìyóu qiúyuán* [c'-jou čchiou-juan] ◀obránný hráč hrající pouze v postavení v zadních zónách hřiště►

LIGA 联赛 *liánsài* [lien-saj] ◀typ soutěže►

M

MASÉR 按摩师 *ànmóshī* [an-mo-š'] ◀člen družstva starající se o regeneraci těla hráčů▶

METR ①3 号位半高球 *sān hào wèi bànghāo qiú* [san chao wej pan-kao čchiou] ②半快球 *bànkuaì qiú* [pan-kchuj čchiou] ③半高球 *bànghāo qiú* [pan-kao čchiou] ◀typ útočného signálu určeného pro blokaře▶ → blokař

MÍČ MIMO 出界(球) *chūjiè (qiú)* [čchu-t'ie (čchiou)] ◀aut▶ → aut

MÍČ NENADHOZEN NEBO PUŠTĚN V OKAMŽIKU PODÁNÍ 发球时球未抛起 *fāqiú shí qiú wèi pāoqǐ* [fa-čchiou š' čchiou wej pchao-čchi] ◀stav, kdy hráč při podání míč nenadhodí nebo ho po nadhozu nechá spadnout▶ → podání

MÍČ SE PO PODÁNÍ DOTKNE SÍTĚ MEZI ANTÉNKAMI A NEPŘELETÍ SVISLOU ROVINU SÍTĚ 发球触网 *fāqiú chù wǎng* [fa-čchiou čchu wang] ◀stav, kdy balon po podání skončí v síti v šířce sítě▶ → podání

MÍČ V HRŠTI 界内(球) *jiènèi (qiú)* [t'ie-nej (čchiou)] ◀stav, kdy balon spadne uvnitř hřiště, opak autu▶ → aut

N

NÁHRA 二传 *èrchuán* [er-čchuan] ◀výsledek práce nahrávače▶

NAHRÁVAČ 二传(手) *èrchuán(shǒu)* [er-čchuan(-šou)] ◀druh postu, který má za úkol připravit míč smečarovi k útoku▶ → smečář

NAHRÁVAT 传球 *chuán qiú* [čchuan čchiou] ◀činnost nahrávače▶ → nahrávač

NÁKOLENKY 护膝 *hùxī* [chu-si] ◀chrániče kolen▶

NÁPLAST 创可贴 *chuàngkětīē* [čchuang-kche-tchie] ◀ochranná pomůcka používaná např. při odřeninách▶

NAPOMENUTÍ ZA NEVHODNÉ CHOVÁNÍ 不良行为的警告 *bù liáng xíngwéi de jǐnggào* [pu liang sing-wej te t'ing-ka] ◀výtky za chování proti pravidlům▶

NAPOMENUTÍ ZA ZDRŽOVÁNÍ 延误警告 *yánwù jǐnggào* [jen-wu t'ing-ka] ◀výtky za zdržování▶

NARAŽENINA 碰伤 *pèng shāng* [pcheng šang] ◀zranění způsobené nárazem▶

NASKOČENÉ PLACHTÍCÍ PODÁNÍ 跳发飘球 *tiào fāpiāoqiú* [tchiao fa-pchiao-čchiou] ◀druh podání, při kterém hráč v době úderu vyskočí▶

NATÁHNOUT SI SVAL 扭伤肌肉 *niǔshāng jīròu* [niou-šang t'i-žou] ◀stav, kdy dojde k poranění svalu▶

NOVÝ BALON 换球 *huàn qiú* [chuan-qiú] ◀stav, kdy rozhodčí omylem ukončí výměnu nebo když oba týmy udělají chybu zároveň▶

O

OBOUSTRANNÁ CHYBA A OPAKOVÁNÍ ROZEHRÝ 双方犯规 *shuāngfāng fànguī* [šuang-fang fan-kuej] ◀nový balon▶ → nový balon

OBRANA 守势 *shǒushì* [šou-š'] ◀bránění soupeři v útoku a bodování, opak útoku▶ → útok

OBVAZ 绷带 *bēngdài* [peng-taj] ◀ochranná pomůcka používaná při bolestech svalů nebo kloubů▶

ODBÍT BALON 击球 *jī qiú* [t'i čchiou] ◀odrazit balon, standardně rukama▶